

laišķai liebuvīams

LIEPA-RUGPJUTIS 2000 JULY-AUGUST

PO BALTOJO VILTIES PAUKŠČIO SPARNU	217	Laima Krivickienė
MEILĖS STEBUKLAS LIETUVOJE	221	Stefa Banikonienė
DIEVO PAŽINIMAS	224	Algirdas Paliokas SJ
AR ATVIRUMAS PADEDA, AR KENKIA	229	Jurgita Sadeckaitė
LAIŠKAS LIETUVIAMS	233	Jonas Rūkas
TILTAI IR SIENOS	237	Bruno Markaitis SJ
SEPTYNI KLAUSIMAI	242	K. J. Ambrasas SJ
KAIP NUGALĖTI DEPRESIJĄ	243	Marija Balkevičiūtė
KALBA	246	Red.
TĖVYNĖJE	247	Laima Krivickienė
ŠYPSULIAI	251	Red.
TRUMPAI	252	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas nuotraukomis iš Lietuvos II Eucharistinio kongreso Kaune.

Viršelio piešinys ir skyrių vinjetės - Rasos Sutkutės.

Lietuviškas raidynas - Jono Bogutos.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (LETTERS TO LITHUANIANS) (USPS 301-540) is published monthly except bimonthly July/August, for \$20.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Periodicals postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

Laiškai lietuviams

2000 / LIEPA-RUGP / JULY-AUGUST / VOL. LI, NO. 7-8

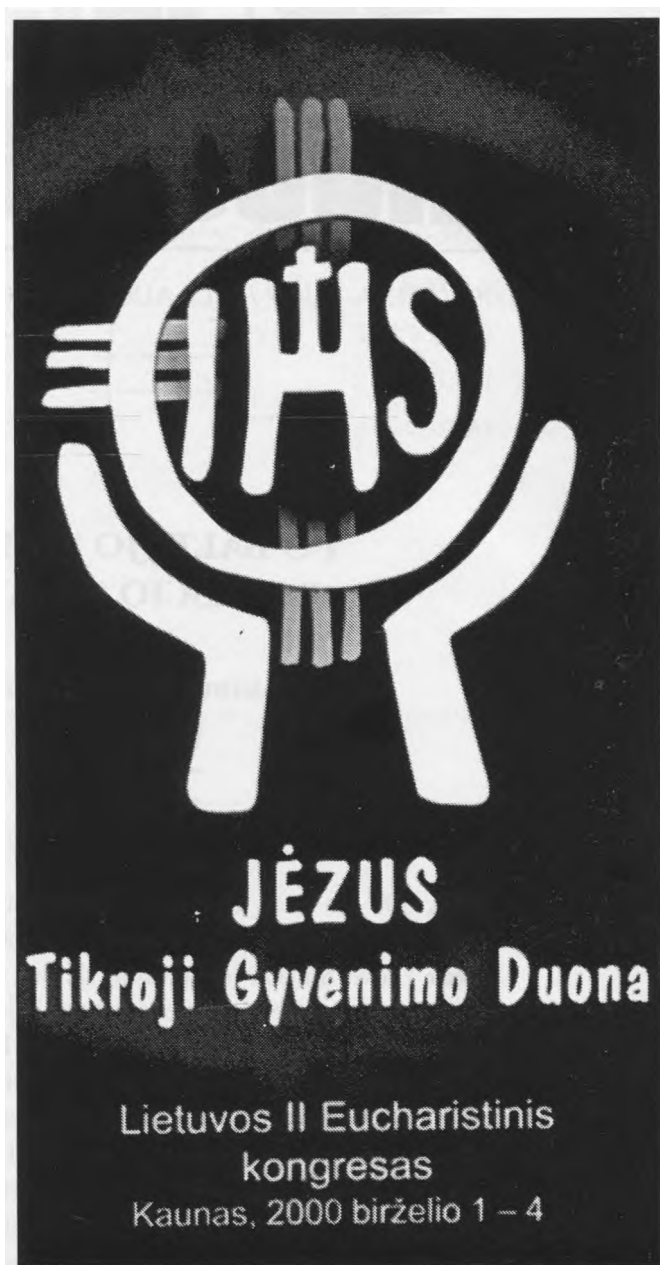
PO BALTOJO VILTIES PAUKŠČIO SPARNU

Laima Krivickienė

2000-ųjų metų jubiliejus - Eucharistiniai metai - vedantys į trečiąjį tūkstantmetį, skatina naujai pažvelgti į Dievo Sūnaus įsikūnijimo slėpinį, kad kiekvienas asmeniškai ir visa bendruomenė patirtų iš jo srūvančią atnaujinančią malonę, padedančią Šventosios Dvasios įkvėptiems žengti naujo gyvenimo keliu gyvybės šaltinio link. Tikime, kad “neregimasis priėmė regimą mūsų prigimtį, kad išaukštintų žmonių giminę ir padarytų juos nemirtingus. Gimęs prieš amžius, nužengė į laiko tėkmę, kad priartintų pasauliui Tėvo sumanymą ir grąžintų į Jo glėbį paklydusią žmoniją”.

Idant būtų pabrėžtas gyvas, išganantis Kristaus buvimas Bažnyčioje ir pasaulyje, Jonas Paulius II nusprendė Didžiojo jubiliejaus proga surengti Tarptautinį Eucharistinį kongresą Romoje. Šie šventieji metai yra skirti suvokti Eucharistijos slėpinį - visos laike keliaujančios Bažnyčios gyvenimo šerdį.

Lietuvos II Eucharistinis Kongresas

Šventieji metai ir Eucharistijos slėpinys nėra du atskiri įvykiai, nes kiekvienas iš jų visapusiškai atsiskleidžia tik švenčiamas kartu. Eucharistija - tai Kristus, kuris tas pats vakar, šiandien ir per amžius, atminimas ir gyvas sudabartinimas. II Eucharistinis kongresas - ryškus Lietuvos katalikų Bažnyčios atsinaujinimo ženklas. Birželio 1-4d. Kaune vyko vienas svarbiausių Jubiliejinių metų renginių Lietuvoje - Eucharistinis kongresas, antrasis Lietuvos istorijoje. Pirmasis, į kurį iš tolimiausių Lietuvos kampelių ir iš viso pasaulio suvažiavo daugiau nei 100.000 dalyvių, įvyko 1934 m. birželio 28-liepos 1 d. Kaune. Tada virš Bazilikos bokšto buvo iškeltas didžiulis, naktį šviečiantis kryžius. Tada atgimusiai ir savo valstybę atstačiusiai lietuvių tautai, kaip ir dabar, visomis išgalėmis reikėjo saugoti ir gyvą tikrovę pagrįsti amžių kovose ir mėginimuose įsigytą garbingąjį "Šventosios Lietuvos" ir "Marijos Žemės" vardą. Tada buvo iškelta mintis, kad lietuvių tauta turėtų pasiūlyti Jėzaus Dieviškajai širdžiai, ir turėtų būti patatyta tautos įžadų bažnyčia, o suklypusi lietuvių tauta prieš išstatytą viešoje adoracijoje Švenčiausiąjį Sakramentą pasiaukojų Dieviškajai Jėzaus širdžiai".

Šiais dutūkstantaisiais jubiliejniais metais Kaune vykstantį Lietuvos II Eucharistinį kongresą suplūdo keliasdešimt tūkstančių tikinčiųjų. Nuo pirmųjų krikščionybės amžių Bažnyčia didžiąsias šventes pasitikdavo Vigilija - naktiniu budėjimu ir malda. Ši tradicija labai simboliškai buvo pakartota pirmąją Lietuvos II Eucharistinio kongreso dieną, kuomet gausi ir margaspalvė įvairiausio amžiaus tikinčiųjų iš visos Lietuvos procesija nusidriekė nuo Vilniaus gatvės per visą Laisvės alėją iki pat Įgulos bažnyčios.

Būtent čia, svarbios Lietuvos katalikų bažnyčios keturių dienų šventės metu, vyko Švč. Sakramento adoracija. Visą naktį šioje bažnyčioje degė šviesos ir galėjai pamatyti žmonių grupes, užinančias ir išenančias. Reginys nuo kasdienybės pavargusiai akiai išties

buvo neįprastas. Viename aikštės gale ant suolo sėdėjo pagyvenusios iš Žemaitijos atkeliavusios moterėlės, kramsnodamos savo naktipiėčius, pulkelis vienuolių, jaunimėlis, dviračiais specialiai atvažiavęs Vigilijon.

Eucharistinio kongreso dieną Sporto halėje buvo gausu ne tik vienuolių ir kunigų, bet ir katechetų, jaunimo religinių organizacijų atstovų. Popiežiaus atstovas kardinolas Vinkas Puljičius pasveikino susirinkusius, tėvas Marko Ivan Rupnik SJ iš Italijos vedė konferenciją ir jo kalba čia esantiens padarė didžiulį įspūdį. Kongreso organizacinis mechanizmas veikė labai tiksliai: autobusai kongreso dalyvius vėliau puikiai išvežiojo į Arkikatedrą, Šv. Antano, Vytauto, Jėzuitų, Šv. Gertrūdos ir kitas bažnyčias, kuriose konferencija buvo tęsiama. Vakare visi kongreso dalyviai suplūdo į Priskėlimo šventovę, o vėliau vakare šventė persikėlė į Sporto halę.

Ar kada matėte dainuojančius ir šokančius vienuolius, vienuoles, kunigus, jaunimą ir pagyvenusius žmones kartu? Net ir senutė Sporto halė to neregėjo, kai vakaronėje ratelius suko, žaidimus žaidė ir dainavo Lietuvos II Eucharistinio kongreso dalyviai. Savaitgalį šis ypatingas Lietuvos katalikų Bažnyčios įvykis pakeitė ir miesto veidą. Šeštadienį į Kauną suplaukė apie dešimt tūkstančių vaikų ir tiek pat jaunimo iš visos Lietuvos, o sekmadienį Santakoje meldėsi ir giedojo apie penkiasdešimt tūkstančių tikinčiųjų.

Santakoje, kur buvo aukojamos šv. Mišios,ėjusius būrius vaikų jau Valančiaus gatvėje pasitiko balandžių šlamesys - virš gatvės ištiestuose tinkluose plazdėjo tūkstančių vaikų rankomis pagaminti popieriniai balandžiai. O ir patys vaikai, pasklidę pievoje, atrodė lyg mėlyngalviai paukščiukai. Organizatoriai pasirūpino jiems išdalinti kepures nuo saulės. Ir Eucharistinis šventimas, specialiai adaptuotas vaikams, ir žaidimai, ir bendri pietūs su kareiviška koše, biblinės inscenizacijos, šokiai ir žaidimai bylojo apie kruopštų pasiruošimą šiai šventei. Visos

Šventė prasidėjo eisena Vilniaus gatve

kongreso dienos - akivaizdus pačios Bažnyčios atsinaujinimo rodymas, ženklai, kad gebama moderniai pažvelgti į tradiciją, kad šventės gali būti ir šiolaiikiškos, ir skoningos.

Jaunimo diena vyko Prisikėlimo bažnyčioje, kur į susirinkusiuosius kreipėsi vienas jauniausių Katalikų bažnyčios kardinolų kroatas Vinkas Puljičius. Tądien su jaunimu bendravo ir daugiau žinomų Katalikų bažnyčios autoritetų, tarp kurių buvo ir savo pamokslais pagarsėjęs kunigas iš Prancūzijos - Danielis Ange.

Kai jaunimo procesija, užtvindžiusi Rotušės aikštę, Vilniaus gatvę ir Laisvės alėją, stabtelėjo prie Įgulos bažnyčios, į juos kreipėsi Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. O Sporto halėje jaunimui skirtoms mišioms vadovavo ir homiliją skaitė Vilniaus arkivyskupas Audrys Bačkis. Jaunimo diena baigėsi krikščioniškos muzikos koncertu ir vyskupo Rimanto Norvilos palinkėjimais.

Šv. Mišios Santakoje, kaip ir tikėjosi organizatoriai, tapo pačiu svarbiausiu keturias dienas trukusių iškilnių momentu. Gausi procesija suplukdė į Santaką minią žmonių, Eucharistijos šventimui vadovavo Šventojo Tėvo atstovas kardinolas V. Puljičius. Istorinės svarbos aktą

pasirašė Popiežiaus legatas kardinolas Vinkas Puljičius, apaštalinis nuncijus Baltijos šalims, arkivyskupas Ervinas Jozefas Enderis, abu Lietuvos arkivyskapai metropolitai Audrys Juozas Bačkis ir Sigitas Tamkevičius, Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Eucharistinė duona - tai silpnųjų jėga, ligonių stiprybė, žaizdas gydantis balzamas, pasaulį paliekančiųjų paguoda. Tai tikinčiųjų, ypatingomis sąlygomis ir aplinkybėmis skelbiančių, Evangeliją ir liudijančių, kad Jėzus Kristus yra "kelias, tiesa ir gyvenimas", tvirtybė. "Gyvenimo Duoną" valgome, idant taptų regima tai, dėl ko verta gyventi. Kun. Antanas Saulaitis SJ apie Eucharistiją kalbėjo, kaip apie krikščioniškojo gyvenimo versmę ir viršūnę, kaip apie didžiąją susitaikymo šventę. Eucharistija yra dovana visiems. Jos svarbiausi momentai - dalijimasis ir tarnavimas kitiems. Priimdami šv. Komuniją, priimame Dievo ištikimybę mums ir pasitikėjimą mumis, kad šia duona, gyvybe ir malone dalytumėmės su kitais. Po nepriklausomybės atkūrimo iš Lietuvos žemės į dangų dar nekilo tokia šlovinimo giesmė, kuria buvo šis Eucharistinis kongresas.

(Pagal Bažnyčios žinias ir Kauno dieną)

MEILĖS STEBUKLAS LIETUVOJE

Stefa Banikonienė

2000-ieji metai popiežiaus Jono Pauliaus II paskelbti šventaisiais. Tai susitaikymo, atsivertimo bei atgailos, taip pat vienybės, vilties, teisingumo, džiaugsmo ir taikingo tarnavimo Dievui kartu su broliais ir seserimis metai. Jie - visų pirma Kristaus, savaja gyvybe ir malone atnaujinančio žmoniją, laikmetis. Todėl būtent šiais metais esame kviečiami atnaujinti susitikimus su Kristumi, su išganančiąja Jo malone ir atpirkimu.

Su Kristumi mes susitinkame šv. Mišiose - Eucharistijos puotoje. Neišsemiamus šio sakramento turtus išreiškia įvairūs jo pavadinimai. Viešpaties vakarienė, duonos laužymas, Eucharistinis susirinkimas, Švenčiausiasis sakramentas, komunija, angelų duona, - nusakantys Eucharistiją vis kitokiu atžvilgiu.

Eucharistijos slėpinys yra kiekvieno krikščionio ir visos Bažnyčios gyvenimo šerdis. Didžiojo krikščionybės jubiliejaus metai - šio slėpinio apmąstymo laikas. Todėl pats svarbiausias šventųjų metų įvykis - Eucharistinis kongresas. Tai Viešpaties meilės kiekvienam žmogui, mūsų tikėjimo džiaugsmo ir Bažnyčios vienybės liudijimas šių dienų pasauliui. Lietuvos II Eucharistinio kongreso tema "Jėzus — tikroji Gyvenimo Duona". Birželio 1-osios dienos popietėje su dideliu džiaugsmu pradėjome švęsti Eucharistinę puotą Kaune. Todėl prie Kauno Arkikatedros Bazilikos būriavosi tūkstantinė maldininkų minia iš visos Lietuvos - į antrojo Eucharistinio kongreso atidarymą. Tiek daug bažnytinių vėliavų Kaunas seniai neregėjo. Mirkuliavo miestų ir miestelių, bažnytikaimių parapijų vėliavos. Visų Lietuvos vyskupijų atstovai

užpildė Kauno Arkikatedrą Baziliką. Katalikai parodė, kad jie yra linksmi, neužsisklendę už šimtmečių bažnyčių sienų, gana vieningi ir draugiški. Aplink būriavosi daug jaunimo.

Lietuvos II Eucharistinio kongreso dienos buvo suskirstytos: sielovadininkų, vaikų, jaunimo ir šeimų.

Pentadienį į Sporto halę rinkosi Viešpaties vynuogyno darbininkai - vienuolės ir vienuoliai, kunigai, katechetai, katalikiškųjų organizacijų atstovai. "Mums reikia pabūti kartu" - sakė arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, apgailėstaudamas, kad kunigų suvažiavo mažiau negu vienuolių, įpratusių į bendrą darbą.

Rytmetinė valandų liturgija atlikimo grožiu tikrai turėjo sujaudinti kaimiškų parapijų klebonus. Konferenciją vedė svečias iš Italijos - tėvas Markas Ivanas Rupnikas SJ. Jis yra pirmasis šiuolaikinis dailininkas, Jono Pauliaus įlojo užsakymu išpuošęs Vatikane koplyčią, skirtą Atpirkėjo Motinos garbei.

Kiekvienos kongreso dienos vakarą buvo švenčiama Eucharistija - neužbaigtoje Prisikėlimo bažnyčioje, Sporto halėje, Santakoje.

Eucharistiniam šventimui Paminklinėje Prisikėlimo bažnyčioje šv. Mišių koncelebracijai vadovavo Vilkaviškio vyskupas J. Žemaitis, MIC. Po šv. Mišių Kongreso dalyviai grįžo į Sporto halę, kur vyko agapė - vyskupų dovanotos vaišės. Folklorinis ansamblis *Kupole* (vadovas A. Bernatonis ir V. Povilionienė) linkmino muzika, dainomis, šokiais ir rateliais.

Birželio 3-osios rytą. M. Valančiaus gatvę užtvindė spalvinga vaikų kolona, virš kurios pleveno debesys baltų popierių balandžių. Šie Šventosios Dvasios simboliai karpyti ir lanks-

tyti visos Lietuvos vaikų.

Eidami M. Valančiaus gatve, vaikai kėlė akis aukštyn - gal pamatys savąjį balandį, nes ant sparnelio užrašytas vardas, mokykla ir adresas. Bet reikėjo dairytis ir kitur. Gatvelėje jie sutiko šventąjį Petrą su dangaus raktais ir tik atsakę į jų klausimus galėjo pro baltų angelų pakeltus "vartelius" eiti toliau, kur iš senamiesčio balkono gyva "šv. Teresėlė" bėrė ant jų galvų rožių lietu, kur duona ir druska vaišino karalaitis Kazimieras su šv. Agota. Vaikai būriavosi prie skersgatvyj "ligoninę" įkūrusios Motinos Teresės, apsigaubusios indišku sariu. Bendravo su kunigu Jonu Bosko, su šventaisiais Domyku Savijumi bei Marija Goretti. Pagaliau ir Mozė, įsitikinęs, kad vaikai moka dešimt Dievo įsakymų, leido visų vyskupijų pasiuntiniams žygiuoti į Santaką. Rotušės aikštėje vyko registracija: čia vaikai užpildė savo programos dalyvio pasus ir buvo apdalyti šventine atributika bei mėlynomis kepuraitėmis.

Santakoje mažųjų jau laukė sesuo Pranciška OFS, kuriai jie rašė laiškus. Susirinkusius vaikus pasveikino Lietuvos II-ojo Eucharistinio kongreso organizacinio komiteto pirmininkas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Jis padėkojo vaikams ir mokytojams už gausų dalyvavimą. Jam vaikai įteikė didžiulį kongreso saldainį. Šv. Mišioms vadovavęs Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis priminė Evangelijos užrašytus Jėzaus žodžius: "Leiskite pas mane ateiti mažutėliams, nes jų yra Dangaus Karalystė".

Šv. Mišių metu vaikai viens kitam į dalyvio pasą klįjavo lipdukus - taip dalijosi simboline Eucharistijos duona.

Galimybių džiaugtis vaikai šeštadienį tikrai turėjo. Po pietų jie dalyvavo nuotaikingoje programoje, dirbo būreliuose, rodė ir žiūrėjo spektakliukus, linksminosi.

- Neprisimenu tokios šventės, kur taip šiltai būčiau buvusi sutikta, - kalba Laura Žiuraskaitė, atvykusi į tokią nuostabią šventę.

Ši šventė man ilgai išliks atmintyje, Tai jubiliejinių metų džiaugsmas. Buvo matyti tūks-

tančiai vaikų, kurie priėmė šv. Komuniją, o dar negalintiems jos priimti kunigai dalijo palaiminimą, žymėdami vaikų kaktas kryželiu.

Trečioji II Eucharistinio kongreso diena (birželio 3-ioji) buvo skirta ne vien vaikams, bet ir jaunimui. Jaunimo dienoje dalyvavo apie 9 tūkstančiai paauglių. Iš anksto užsiregistravusių buvo apie penkis tūkstančius.

Pirmausia susirinkusį jaunimą pasveikino vyskupas Rimantas Norvilą, išvardindamas šio susibūrimo tikslus. Paskui kalbėjo Popiežiaus atstovas kardinolas Vinko Puljičius, kuris sakė: "Mokėkite pasirinkti tikras Evangelijos vertybes. Visuomet prisiminkite, kad nieko didingo, gražaus ir tikrai vertingo neįmanoma pasiekti be aukų ir atsižadėjimo".

Kun. Danielis ne tik kalbėjo, bet ir savo gestais parodė, kad Jėzaus veidas šviečia jaunuose veiduose, dalijosi mintimis apie kūno šventumą ir grožį. Ganytojas priminė jauniems žmonėms būtinybę ieškoti Kristaus.

Daugiatūkstantinė jaunimo minia pagarbiai priklaupė, tyloje palinko vėliavos, kai ant šventovės laiptų palaiminimui buvo išneštas Šventčiausias Sakramentas.

Visu Parodos gatvės pločiu į kalną kilo džiaugsminga jaunimo eisena. Kai pirmieji jau buvo pasiekę Sporto halės prieigas, paskutinieji tebevavo kalno papėdėje.

Po halėje džiaugsmingai švęstos Eucharistijos jaunimas nesiskirstė. Į linksmą vakaronę pateko ne visi norėjusieji - trūko vietos.

Sekmadienį, paskutinę kongreso dieną, visi šventės dalyviai ir tūkstančiai pasauliečių suplūdo į Nemuno ir Neries santaką, kad kaip ir prieš 66-erius metus, pasiaukotų Švč. Jėzaus širdžiai. Iškilminga procesija nuo Įgulos bažnyčios Santakos link nusitęsė per visą Laisvės alėją.

Dešimtą valandą ryto prasidėjo Rytmetinė valandų liturgija, kuriai vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Kongreso kulminacijoje dalyje dalyvavo Seimo pirmininkas V. Landsbergis, kiti žymūs atstovai.

Vyskupas E. Bartulis paragino žmones įsi-

Marijos vaikų sambūris su kun. G. Marcinkevičiumi.

leisti Kristų į savo širdis, kad per Eucharistiją būtų sustiprintos šeimos, o per jas - parapijos bei visa visuomenė. “ Žiūrėkime į šventąją šeimą - Juozapą ir Mariją. Tarp jų yra Sūnus, - sakė vyskupas, - jei Jėzus yra tarp mūsų, jūsų šeima vykdo dieviškąją valią”.

Eucharistijos šventimui vadovavo ir Šventojo Tėvo pasiuntinys Akštutinės Bosnijos arkivyskupas kardinolas Vinko Puljinčius, kuris perdavė apaštališkąjį popiežiaus Jono Pauliaus II pasveikinimą.

Užbaigiant švesti Lietuvos II Eucharistinį kongresą, pasiaukojimo aktą pradėjo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Juo buvo atsiprašoma Dievo už visas nuodėms bei klaidas ir dėkojama už dešimtmetį atgautą Lietuvos laisvę bei nepriklausomybę.

“Tavo širdies meilė teatgaivina mus ir teprikelia gyvenimui kiekvieną no Tavęs nutolusią ar Tavęs nesuradusią širdį”, - skambėjo akto žodžiai.

Pasiaukojimo dokumentą pasirašė iškilėms vadovavęs Šventojo Tėvo atstovas kardinolas Vinko Puljičius, Šventojo Tėvo nuncijus Lietuvoje arkivyskupas E.J. Enderis, abu arkivyskupai metropolitai - S. Tamkevičius ir A.J.

Bačkis bei Seimo pirmininkas V. Landsbergis.

“Keturias dienas išgyvenome gražiausią tarpusavio vienybės ir vienybės su Dievu patirtį”, - baigiantis iškilėms dėkodamas šventės dalyviams sakė Kauno arkivyskupas metropolitas S. Tamkevičius. Jo žodžiais, po nepriklausomybės atkūrimo iš Lietuvos žemės į dangų nekilo tokia šlovinimo giesmė, kuria buvo šis Eucharistinis kongresas. Šis kongresas mūsų akis ir širdis pakėlė aukštyn, todėl ši šventė prisidėjo prie daugelio žmonių dvasinio pakylėjimo”, - apžvelgdamas kongreso reikšmę sakė S. Tamkevičius. Arkivyskupas tikisi, kad kongreso dvasia neišsisklaidys, o dar ilgai bus juntama mūsų kasdieniniame gyvenime, kaip ir džiaugsmas, kurį Lietuva išgyveno Šventojo Tėvo vizito metu.

Pet pastarąjį šimtmetį Lietuva jau antrą kartą pasiaukėjo Švč. Jėzaus Širdžiai. Primą kartą tai įvyko 1934 m. liepos 1 dieną, I-ojo Eucharistinio kongreso metu.

“Dalyvaudami Eucharistijoje, mes dar kartą patvirtinome, kad Jėzus Kristus yra gyvas”, - pasibaigus iškilėms švente džiaugėsi ir garbingiausias dalyvis - Šventojo Tėvo pasiuntinys, Aukštutinės Bosnijos kardinolas Vinko Pul-

DIEVO PAŽINIMAS

Algirdas Paliokas SJ

Kas geriau: tikėjimas ar pažinimas? Aišku - pažinimas. Dievą galima pažinti ne tik iš Dievo sutvėrimų, bet ir įsižiūrint į tai, ką mums paliko Kristus. Yra galvojančių, jog Dievo pažinimui ar dar tiksliau: Jo, esančio su mumis, atpažinimui labai padėtų transsubstancijacijos išsiaiškinimas.

Ar galima aiškiau, tikriau ir konkrečiau suprasti transsubstancijacijos paslaptį? Ar galima pasiekti tokį pažinimo laipsnį, kad mūsų protui taptų visai aišku ar bent jau beveik aišku?

Girdime įvairių balsų. Racionalizmo ir skepticizmo amžiuje ne vienas teologas iškelia sunkumą suprasti ir tikėti realiu ir tikru Kristaus buvimu po duonos ir vyno pavidalais. Vis daugiau atsiranda balsų, aiškinančių Kristaus nebuvimą ar tik laikiną pabuvimą Eucharistijoje ir taip sekančių iš Liuterio kilusių srovių aiškinimais.

Transsubstancijacijos aptarimas

Susipažįstame su dogma: “Jeigu kas tvirtins, kad duonos ir vyno substancijos pasilieka Švč. Eucharistijos sakramente kartu su kūnu ir krauju mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus ir neigs nuostabų ir vienintelį pasikeitimą visos duonos substancijos į kūną ir visos vyno substancijos į kraują tuo metu, kai lieka vien tik duonos ir vyno pavidalai, tą pasikeitimą, kuriam Katalikų Bažnyčia pritaikė transsubstancijacijos pavadinimą, tebūnie atskirtas” (Denz 1652).

Dogma išryškina visišką duonos ir vyno transsubstanciją. Vadinasi, po perkeitimo po duonos ir vyno pavidalais tikrai slepiasi Kristaus kūnas ir kraujas. Todėl žmonėms priklauso atitinkamai elgtis ne tik priimant, bet ir Švč. Sakramento akivaizdoje.

Tridento susirinkimas(1563 m.) dar prideda: “Susirinkimas moko tikros doktrinos, apie dieviškąjį Eucharistijos sakramentą doktrinos, kurios Katalikų Bažnyčia visados laikėsi ir kuri laikysis iki pasaulio pabaigos, nes ji to išmoko iš Kristaus mūsų Viešpaties, iš apaštalų ir Šventosios Dvasios, Kuri savo tiesa nuolat maitina Bažnyčią... Susirinkimas uždraudžia visiems tikintiesiems į Kristų kitaip tikėti, mokyti ir aiškinti apie Švenčiausiąją Eucharistiją, kas būtų skirtinga nuo to, kas yra paaiškinta ir apibrėžta šiame dekrete” (Denz 1635).

Istorija. Apie perkeitimą kalba pats Kristus šiuose tekstuose: Mt 26, 26-28; Mk 14,2-24; Lk 22,19-20; Jn 6,50-67 ir Paulius I Kor 11, 23-25. Tvirtinama, jog nustoja egzistuoti duona ir vynas ir atsiranda Kristaus kūnas ir kraujas. Duonos išnykimą įrodo Kristaus kūno buvimas. Lygiai ir vyno. Visa tai vyksta Dievo visagalybės dėka. Tai nuolatinis stebuklas, kurio nevadiname stebuklu.

Jau nuo apaštalų laikų atsirado abejojančių perkeitimu. Katalikų Bažnyčia, kovodama su klaidomis, ieškojo aiškesnio atsakymo ir paaiškinimo. Jau pirmieji apaštalų įpėdiniai, kaip Ignacas Antijochietis (miręs 117 m.) ir Justinas (miręs 165 m.), skelbia tikrą Kristaus kūno ir kraujo buvimą po duonos ir vyno pavidalais. Bažnyčios istorijoje matome daug teologų, apologetų, pasisakiusių šiuo klausimu. Galiausiai žmonių išmintis, Šventosios Dvasios vadovaujama, subrandino Tridento susirinkime transsubstancijacijos dogmą, kuri išliko nepakitusi iki mūsų laikų.

Dar 13 šimtetyje kai kurie teologai buvo priėmę Aristotelio aiškinimą, remiantis pirmosios medžiagos ir akcidento teorija. Tačiau tai

buvo tik vienas iš evoliucijos etapų. Galop dogma buvo deklaruotas substancijos pasikeitimo ir pavidalo išlikimo principas.

Transsubstanciją palengvina suprasti lietuviškas atitikmuo "esmėkaita". Filosofškai, bet ne realybėje, galime daiktą padalinti į tai, kas sudaro jo esmę, ir į tai, kas yra jo išvaizda. Konsekracijos (perkeitimo) metu duonos ir vyno esmė visiškai pasikeičia į Kristaus kūną ir kraują. Tačiau išvaizda lieka ta pati. Esmei pasikeitus, jau nebegalima laikyti duona ir vynu, nes čia jau Kristaus kūnas ir kraujas, nors išvaizda ir liko ta pati.

Filosofijos mokslas siekia pažinti giliausias daiktų bei reiškinių paslaptis. Todėl didieji Katalikų Bažnyčios mokslininkai, filosofai ir teologai sugalvojo, kaip suprantamiau paaiškinti esmėkaitos paslaptį. Kadangi daikto dalijimas į dvi sudėtines dalis: esmę ir išvaizdą yra grynai filosofinis, todėl moksliniais tyrimais patvirtinti esmėkaitos įvykimą yra neįmanoma. Žmogus labai norėtų gauti mokslinį, neklystamą esmėkaitos patvirtinimą.

Mes linkę pamiršti, jog žemiškos egzistencijos metu tikėjimas žmogui yra būtinas. Neįmanomąjį panaikinti ir pakeisti moksliniu žinojimu. Pirmiausia dėl to, kad antgamtiniai dalykai yra neprieinami materialaus pasaulio nors ir tobuliausioms tyrimo priemonėms. Antra: ateis laikas, kai tikėjimas virs tobulu pažinimu, bet tai įvyks, kai neturėsime kūno, antgamtiniam pasaulyje.

Žemiško gyvenimo tikslas - bandymas. Kuo? Tikėjimu. Nebuvimas žemėje pilno pažinimo, kurį čia papildo tikėjimas, ir yra didysis žmogaus bandymas. Jeigu pavyktų galutinai suprasti esmėkaitą, jeigu tai pavyktų patvirtinti moksliniais tyrimais, tuomet tikėjimą išstumtų žinojimas. Nebeliktų bandymo. Kaip į dangų patekti be bandymo? Tokio kelio nėra.

Kažkas giliai žmogaus prigimtyje tyliai įrodinėja, jog geriausias Dievo pažinimo kelias yra žinojimas. Kuo daugiau apie Dievą žinai, tuo labiau prie Jo priartėji. Netiesa! Piktoji dvasia nežino, bet ir mato, ir tai jai nė kiek nepadeda.

Pojūtinis pažinimas

Tai įprastinis nuo pat kūdikystės žmogaus naudojamas metodas. Todėl nejučiomis jis taikomas visur, netgi tikėjimo dalykams. Kuo stipriau mūsų pojūčiai ką nors tvirtina, tuo mums aškiau, tuo geriau pažįstame tai ir suprantame. Tas mūsų įprastinis pojūtinis pažinimas pastato žmogui kelyje į Dievo pažinimą įvairių kliūčių, kurių dauguma žmonių iki mirties taip ir nenugali.

Dievas yra meilė. Jis žmogui apsieiškia per meilę. Šis Jo apsieiškimas yra toks stiprus ir įtikinantis, kad jokių kitų argumentų daugiau neberekėtų. Tačiau žmogus nepriima šio Dievo apreikimo. Šis būdas jam netinka. Mes nesame patenkinti Dievo meile. Mus vos vos teveikia netiesioginis Dievo apsieiškimas. Mes trokštame Dievą matyti: "Viešpatie, parodyk Tėvą, ir bus mums gana" (Jn 14,8). Taip pasakė Pilypas, beveik 3 metus mokėsis Kristaus akademijoje ir iki tol neišmokęs Dievą pažinti ir Jį matyti Jėzaus asmenyje.

Kuris pažinimas tikresnis: pojūtinis ar per tikėjimą ir meilę? Aišku, pojūtinis. Pojūtinio pažinimo ir sprendimo dėka mes galutinai įsitikiname. Taip, tiesa, materialaus pasaulio pažinimui tobuliausiai patarnauja mūsų materialaus kūno pojūčiai. Nematerialių, t.y. antgamtinių dalykų pažinimui jau nebegali padėti materialaus pasaulio pažinimo priemonės.

Po trejų metų pojūtinio Dievo pažinimo, po Petro ir kitų apaštalų tvirtinimo paskutinės vakarienės metu, jog niekas jų neprivers išsižadėti Kristaus, netrukus Petras išsižada, apaštalai išbėgioja. Žymiai vėliau, kai įsivyrąja kitoks Dievo pažinimas, apaštalai ir tūkstančiai tikinčiųjų nedvejodami atiduoda gyvybę už Kristų. Tad reikia labai susidomėti tuo kitokiu, tokiu galingu, visiškai užvaldančiu pažinimu.

Prisikėlusysis savo žodžiu ir elgesiu pradėjo naują Dievo pažinimo mokymo etapą. Pirmo pasirodymo apaštalamis metu Jis priekaištavo dėl jų širdžių kietumo ir nerangumo tikėti tiek rašytu, tiek žodiniu Dievo apreikimu. Tomui,

pripažįstančiam vien pojūtinio pažinimo tikrumą, paaiškino, ką jis prarado. Visus kitus, Jo nemačiusius, tame tarpe ir mus, apdovanojo palaiminimu: "Palaiminti, kurie tiki nematę!" (Jn 20,29). Tikėjimo paslapčių galutiniu išsiaiškinimu, - jei tai būtų įmanoma, mes prarastume šį palaiminimą ir atsidurtume peikiamųjų grupėje. Geriau aiškinkimės toliau tą kitokį, dvasinį Dievo pažinimą.

Savimeilė - kliūtis Dievo pažinimui

Žmogus atsineša į gyvenimą gautus kūno ir dvasios genus, pasiekia išsimokslinimą, suformuoja savo pasaulėžiūrą, turi savo polinkius, troškimus ir t.t. Jo pasaulėžvalga, jo principai, kuriais jis vadovaujasi, jam ir teisingiausi, ir tikriausi. Žodžiu - jis teisingai mąsto, jis neklysta.

Atsargiai. Susitikime su Dievo Žodžiu, su Jėzumi, su antgamtinio pasaulio principais pojūtinis pažinimas nepadės, o savimeilės pagimdytas "neklystamumas" duris tiesai uždarys. Todėl ne veltui apaštalas Paulius ragina: "...apsivilkti nauju žmogumi, kuris sutvertas pagal Dievą teisume ir tiesos šventume" (Ef 4,24). Tik naujasis žmogus siekia ir stengiasi visada būti teisus prieš Dievą ir jau gyvena bei sprendžia teisingai, nes pasiekia tiesos šventumo laipsnį. Teisiajame išnyksta savimeilė, nes tai yra melas. Jame apsigyvena meilė. Meilė ir savimeilė negali žmoguje gyventi kartu.

Norėdami tikrai pažinti Dievą ir dvasinius dalykus, turime pašalinti savimeilės kliūtį. Išėję iš savimeilės kalėjimo, mes patenkame į aplinką, kurioje Dievas kalba, ir mes girdime. Dievas veikia, ir mes priimame tiek malonius, tiek skaudžius poveikius į aplinką, kurioje kasdien vis daugiau pastebime mums apsireiškiančios Dievo meilės. Taigi reikia mirti ir gyventi, mirti savimeilei ir gyventi meilei.

Emauso mokinius savimeilė išvarė iš Jeruzalės, iš vienintelės vietos, kur dar buvo galima nors ką daugiau sužinoti apie Mokytoją. Jie dabar jau galvoja apie save ir savo ateitį. Galbūt net gailisi to laiko, kurį praleido Jėzaus mokykloje. Tas savimeiliškas aklumas toks didelis, kad

jie nepaiso jokių faktų: nei tuščio kapo, nei apsireiškusių angelų, nei jų tvirtinimo, - tik pagalvokime: angelų tvirtinimo, - kad Jėzus gyvas. Jų klaidingas tikrumas, besiremiantis savojo aš neklystamumu, toks stiprus, kad lengvai paniekina įrodymus, kurie, tiesa, dar ne viską pasako, ko reikia pojūčiams, bet jau daug žada. Savimeilė kategoriška. Meilė žiūri, laukia ir tikisi.

Dievo Žodis - pažinimo kelrodis

Emauso mokinių kelyje sutiktas Nepažįstamasis nenaudoja prieinamų atpažinimo ženklų. Jo veidas nebe tas, žaizdų nematyti. Dar tik prisikėlimo dienos prievakarį, o Jėzus jau skuba parodyti naują Dievo paslapčių pažinimo kelią. Jo argumentai ne Jo, pojūčiais atpažįstamas asmuo, o visa tai, kas Dievo įkvėpimu surašyta Šventose knygosė, kas visiems visiems prieinama, kas gali pasklisti visame pasaulyje, išvertus į visas kalbas. Tereikia vieno - patikėti Dievo Žodžiu.

Emauso mokiniai žingsnis po žingsnio žengia toliau to naujojo dvasinio pažinimo keliu. Iš Jėzaus lūpų srūva toks gyvas ir tikras Dievo Žodis, jog Mozės ir pranašų atskiromis detalėmis pieštas Mesijo paveikslas išryškėja jų dvasios akims su tokiu aiškumu, kokio gyvenime jie niekada nebuvo patyrę. Galiausiai Jėzaus kančios drama - tai ne tragedija, o būtinybė, atpirkusį žmoniją, atidariusi dangų. Dabar jie jau nebegali suprasti, kaip jie galėję būti tokie akli, kodėl Dievo Žodis jiems iki šiol nieko nesakė. Po valandėlės, kada jie atpažins Jėzų, bus dar labiau apstulbinti savo aklumo, nes pats Dievas ėjo su jais, o jie Jo nepažino. Dar vėliau, apmąstydami laiką Jėzaus mokykloje, jie negalės suprasti, kaip Jėzaus asmenyje jie nematė Dievo. Ir nė vieną kartą jie nepuolė į žemę, kaip buvo įprasta tais laikais, kad pagarbintų į žemę nužengusį Dievą. Nė karto, nes neatpažino. Jie kliovėsi pojūčiais, kurie taip ilgai, taip ilgai juos klaidino. O tereikėjo vien tikėjimo. Tikėjimo Raštais, tikėjimo Jėzaus Žodžiu. Štai ką padaro pasitikėjimas pojūčiais ir per silpnas tikėjimas.

Apaštalų ir mokinių pateisinimui įsivaizduokime trejų metų gyvenimo situacijas, kuriose jie matė Jėzų tokį pat kaip ir jie. Jam reikėjo maisto, gėrimo, poilsio kaip ir jiems. Juk Dievui viso to, pagal anų laikų supratimą, juk nereiktų. Pojūčiai juos klaidino, neleidami patikėti Jėzaus dievyste. Nei dieviškas mokslas, nei nepralenkiamas pamaldumas, nei nepasiekiamas Jėzaus dora, nei Visagalio ranka žarstomi stebuklai jų galutinai neįtikino. Pojūčiai jiems kliudė, nes jų susikurtasis Dievo įvaizdis buvo labai tolimas nuo to, ką jie kasdien matė, su kuo jie buvo dieną ir naktį drauge. Savo planai, rūpestis savimi, prisiminkime ginčą, kuris didžiausias, - žodžiu savimeilė neleido patikėti kiekvienu Jėzaus Žodžiu, nes Jo žodis ragino keistis. Išgirdęs Dievo Žodį, žmogus negali likti toks, koks buvo. Nepriimantiems užkietėjęs sąžinė, jie nusigręžia. Priimantieji privalo paklusti Žodžiui, t.y. keistis ir pasukti Žodžio rodoma linkme. O tai visada surišta su savęs išsižadėjimu, su išėjimu prieš savimeilę. Tai nėra lengva. Todėl nedaugelis išdrįsta stoti Dievo Žodžio akistaton ir tuojau pat praregėjimus užfiksuoti realizavimu.

Kaip Emauso mokiniai atpažino Jėzų? "Vakarieniaudamas su jais prie stalo, paėmė duonos, sukalbėjo laiminimo maldą, laužė ir davė jiems valgyti. Tada jų akys atsivėrė, ir jie pažino Jėzų, bet jis pranyko jiems iš akių" (Lk 24,30-31). Mes linkę manyti, jog tuomet Jėzus priėmė savo buvusią žemišką išvaizdą. Tačiau taip negalėjo būti, nes tuomet Jėzus būtų prieštaravęs pats sau. Kaip Jis galėjo visą kelią mokęs, kaip pažinti Dievą, remiantis Dievo Žodžiu, ir staiga būtų leidęsis atpažinti save pojūčiais. Lygiai ir kituose pasirodymuose po prisikėlimo Jis būdavo priėmęs kitą išvaizdą, kad ne pojūčiai padėtų atpažinti, o tikėjimas. Tačiau svarbiausia, kad jei mokiniai ir toliau būtų galėję atpažinimui naudoti pojūčius, jiems nebūtų reikėję pasikeisti ir pakilti į dvasinį pažinimo lygmenį.

Prisiminkime, kiek tas pojūtinis pažinimas juos klaidino. Jėzui buvo svarbu ne tik atversti

Emauso mokinius, bet ir visų žmonių pastangas nukreipti dvasinio pažinimo linkme. Lygiai ir transsubstancijaciją reikia stengtis suprasti ne protu, o naudojantis Dievo Žodžiu. Galima visą gyvenimą pasilikti pojūtiniam pažinimui, t.y. tame nepaslinkume tikėti, tame nuolatiniame Dievo priekaište kūriniui ir niekuomet netapti nuolankiems ir jautriems Dievo apreiškimui.

Eucharistija - atpažinimo sakramentas

Dievas kalba mums per meilę. Kad nepaveiktų mūsų laisvos valios, jis nenaudoja priverčiančių ženklų, jis nori būti atpažįstamas per Jo reiškiamą meilę žmonijai ir kiekvienam mūsų asmeniškai. Nemylintys nesupras Jo kalbos, taikomos širdžiai.

Meilė - lengviausias Meilės, kuri yra Dievas, atpažinimo būdas. Tereikia išmokti klausytis meilės kalbos. Priimti meilę, išlietą tvarinijoje ir asmeniškai besibeldžiančią į tavo širdį. Galiausiai atsakyti į meilę. Ir ateis pažinimas, ir nevertumo supratimas ateis, ir Dievo artumo laimė užlies tavo dvasią, ir jokio kito pažinimo tau nebereiks.

Apaštalai ir mokiniai buvo įpratę matyti ir dalyvauti "meilės dalinime". Nepažįstamasis, sėdęs prie stalo su Emauso mokiniams, paėmė duoną, sukalbėjo laiminimo maldą, laužė ir davė mokiniams. Tą akimirką jie nustebę sustingo. Jie matė gerai pažįstamus judesius ir meilingą žvilgsnį, nukreiptą aukštyn, į Tėvą. Jie stebėjo akis, su meile lydinčias šventą dalinimo veiksmą. Jie juto kartu su Jo žvilgsniu ir duona įeinančią meilę į širdį. Tuomet atpažino staiga, tą pačią sekundę. Bet ir Jėzus išnyko tą pačią atpažinimo sekundę. Atpažinimas buvo stiprus ir tikras, be lašelio abejonės. Tuojau pat jie suskato grįžti į Jeruzalę, kad kuo greičiau galėtų pasidalinti prisikėlimo naujiena. Nors ir sparčiai temo, ir laukė 12 km kelionė tamsoje. Meilė daug gali. Ji daro stebuklus ir darys.

Beveik per kiekvieną Kristaus pasirodymą po prisikėlimo buvo valgoma. Duonos laužymas, dalijimas - tai Mišių dalis. Duonos ir vyno perkeitimo nebūdavo, nes ir taip pats Jėzus

būdavo su jais. Jėzus ruošė mokinius ateičiai, ir žmoniją - visiems žemės amžiams, kada regimai Jo jau nebebus kartu. Tada jie galės Jį konsekrecija pasikviesti ir komunijos metu Jį priimti, su Juo susijungti. Louis Evelyn rašo: "Konsekrecijos metu žodis tariamas su gyvu tikėjimu, ir jo klausomasi su gyvu tikėjimu. Sis žodis tampa toks pat veiksmingas, kaip ir tuomet, kai buvo ištartas pirmą kartą. Tuo žodžiu duona yra permainoma - transsubstancijuojama". Jėzus pranašavo, kad Dievas bus garbinamas dvasia ir tiesa. Pojūčiams "maisto" nebus. Tik ar mes Jį kasdien atpažinsime, kai per duonos laužymą, - taip kadaise vadino šv. Mišias, Jis ant altoriaus ir į mūsų širdis ateis? Ar mes Jį priimsime kaip Dievą, elgsimės kaip su Dievu ir Jo kaip Dievo kuo tobuliau klausysime? Ar atpažinsime Meilę dėl mūsų atidavusių gyvenimą? Ar bandysime vis labiau suprasti, kokia neaprėpiama, neišmatuojama yra ši meilė? Kas mus labiau paveikia ir įtikina: ar dieviška galia daromi stebuklai, ar dieviška meilė, dalinanti kūriniais patį save? Kam mes jautresni: ar galiai, ar meilei?

Sakramentai žmogui teikia meilę, ypač Eucharistija. Meilės galia jie daro perkeitimo stebuklą mumyse: naikina senąjį ydingą žmogų ir kuria naują, dvasingą, panašų į Kristų. Tai vyksta mumyse, jeigu tikime Kristaus paliktu perkeitimo Žodžiu, jeigu tikime priimę patį Dievą. Sustiprėjęs mūsų tikėjimas iššaukia ir Dievo atsakymą, t.y. tokį Dievo su mumis buvimo tikrumą, kad pranyksta noras gilintis į transsubstancijacijos paslaptį. Kas pažįsta dvasia ir tiesa, tam jau nebereikia pajūtinio ar kitokio pažinimo.

Pažinimas per Eucharistijos stebuklus

Gerasis Dievas yra palikęs mūsų Bažnyčioje ir pojūtinis transsubstancijacijos atpažinimo ženklus. Tai Eucharistijos stebuklai, kurių yra buvę ne tiek mažai. Tačiau, juo seniau jie yra įvykę, tuo, atrodo, mažiau patikimi. Kažkodėl mūsų laikų žmonės galvoja, jog seniau žmonės buvę kitokie, lengvatikiai, kad juos buvę lengva apgauti, nes mokslinis stebuklo ištyrimas nebuvo įmanomas ir t.t.

Skeptikų buvo visais laikais, net Kristaus bendraamžių tarpe. O ką jau bekalbėti apie moderniuosius laikus.

Vienas iš ryškiausių Eucharistinių stebuklų yra 8 amžiuje įvykęs Lanciano mieste, Italijoje. Šv. Mišias laikė šv. Bazilijaus ordino kunigas - vienuolis, kuris abejojo transsubstancijacija. Po konsekrecijos ostija staiga virto apvaliu mėsos gabaliuku, ir vynas - krauju. Tuomet jis verkdamas išpažino žmonėms savo abejones ir pakvietė prie altoriaus, kad įsitikintų stebuklo tikrumu. Kraujas krešėdamas pats pasidalijo į penkis nelygius gabaliukus. Aišku, įvykis buvo ištirtas, surašytas dokumentas, pagamintas relikvijorius, kad žmonės galėtų savo akimis įsitikinti stebuklu.

1970 ir 1971 metais imta tirti šiuolaikinio mokslo priemonėmis. Nustatyta, kad relikvijoriaus indeliai nehermetiški, todėl ten esančios substancijos buvo prieinamos atmosferiniams ir biologiniams poveikiams, bet nesuiro. Nustatyta, kad buvusi ostija yra širdies raumens gabaliukas, kad kraujo grupė AB ir ta pati abiejuose pavidaluose, kad nebuvo panaudotos jokios konservuojančios medžiagos. Jeigu tai būtų buvę paimta iš lavono, puvimas seniai būtų suardęs ar bent žymiai pakeitęs. Dabar gi viskas šviežia.

Nežiūrint tikrumo, seni laikai rodosi nepatikimi. Vienas "jauniausių" Eucharistinių stebuklų įvyko 1970 m. birželio 9 d. mažame Vokietijos miestelyje Stich.

Laikės Mišias kunigas tuojau po konsekrecijos pastebėjo šalia Mišių taurės raudoną besiplečiantį taškelį. Pakėlęs taurę, pamatė antrą taškelį po taure. Patikrinęs taurės apačią, ją rado sausą. Po Mišių apžiūrėjęs 3 altoriaus uždangalus, pamatė, jog tik vienas korporalas turi 2 monetas dydžio raudonas dėmes. Po apačia buvę kiti altoriaus uždangalai be jokių žymių. Tyrimais nustatė, jog tai vyro kraujas agonijos metu. Stebuklas pasikartojė dar ir liepos 14d.

Dievas, atsižvelgdamas į įvairias žmonių sielų reikmes ir į mumyse tokį stiprų pojūtinio

Ar atvirumas padeda, ar kenkia

(Suaugusiųjų grupėje premijuotas straipsnis)

Jurgita Sadeckaitė

Ruduo... Sparčiai vakarėja. Kaip ir vakar, kaip ir prieš keletą metų skubu namo, tiksliau į laikinus namus, į savo studentiška kuklų, mažytį, bet neapsakomai jaukų kambarėlį. Mintyse vis dar gyvenu ką tik prabėgusios dienos akimirkomis: vėl nebyliai subaru save už neatliktus darbus, šypteliu prisiminusi taiklų dėstytojo atsakymą į įžūlaus studento repliką, nenoromis iš giliai širdyje paslėptos kertelės ištraukiu pokalbio su drauge prisiminimą. Jis dvelkia šaltuku ir nė iš tolo neprilygsta atviram, nuoširdžiam bendravimui. Toliau bėgu savo minčių labirintais ir klausiu savęs: gal aš pati nemoku atsiverti žmogui, gal ieškau kituose nuoširdumo, o tuo tarpu jo vengiu pati? Tačiau kaip gali būti atviras žmogui, kai žvelgdamas jam į akis nesutinki šilto žvilgsnio, o dažnai tik klaidžiojantį, dar blogiau - smalsiai tiriantį, neramų, kartais godų ar net pavydų akių blykstelėjimą. Tada net nepajunti, kaip užsidarai savyje ir tokį savo poelgį bandai pateisinti, sakydama, jog atvirumas kenkia tau pačiam, kenkia siekti savo tikslo ar net gyventi.

Kodėl taip atsitinka? Tarsi atsakydamos į mano tylų, vos vos pašnibždomis ir nejučia iš-

tartą klausimą sutraška kažkur aukštai virš galvos senų milžiniškų medžių šakos. Pakeliu akis į viršų ir sulaikiusi kvėpavimą stebiu, kaip šimtamečių medžių viršūnėse savo giesmę traukia vėjas. Staiga išgirstu duslų trakšt trakšt trakšt... ir stiprų bumpt po pat savo kojomis.

Pasilenkiu, ir nors jau gerokai tamsu, bet vis dar įžiūriu nulaužtą nedidukę kaštono medžio šaką su keletu sausų lapų ir su trimis vienas kito stipriai besilaikančiais įdurti kamuoliukais.

Laikau juos rankose ir jau nieko nebegalvodama skubu tolyn. Netrukus praveriu savo kambarėlio duris ir atsidustu: pagaliau aš namie.

Vakaras namuose. Gera, jauku, šilta kūnui ir sielai. Bet šįvakar mano ranka vis tiesias ir tiesias į tris žalsvai rusvus kaštonus - senojo medžio vaikus, kantriai, stropiai augintus ir padovanotus gatvės praeiviui. Nejučiomis pradėdu tyrinėti juos iš visų pusių. Pirmasis kaštonas - pats didžiausias, apsilvilkęs vis dar žaliais kailinukais su stipriais, žaliais dygliukais. Antrasis - perpus mažesnis ir jau paliestas rudens rankos - jo kadais buvęs žalias rūbas dabar nusėtas tamsiai rudomis dėmelėmis. Trečiasis - pats mažiausias ir rudas it kavos pu-

---

pažinimo poreikį, yra padaręs Eucharistinių stebuklų. Žymiausieji yra surašyti Joan Carroll Cruz knygoje *Eucharistic Miracles*, turinčioje 305 psl. Ten aprašomi 33 Eucharistiniai stebuklai ir įvairūs kitokie Eucharistiniai reiškiniai šventųjų gyvenimuose. Norintieji nuvykę gali savo akimis įsitikinti stebuklo tikrumu. Tačiau trupučio tikėjimo vis tiek reikės.

Žmogus yra didingas savo panašumu į Dievą. Jis, kaip ir Dievas, turi laisvą valią. Yra žmonių, kurie gyvena taip, lyg Dievo nebūtų. Yra žmonių, kurie iš tikėjimo lobyno pasirenka kuo tikėti ir kuo ne. Kiek maža žmonių, kuriems Dievas yra Dievas. Kūrėjas vis laukia savo kūrinio ir tikisi teisingo jo valios sprendimo. Žmogus savo laisvėje turi siaubingą galią: nutildyti Dievą, amžinai nuo Jo nusigręžti.

Tikėjimas - dovana, išaukštinimas, dieviška dorybė... ir kasdieninis mūsų rūpestis.

Mozė vaikams priminė 10 Dievo įsakymų

pelė. Nusišypsau. Toks mažas, o pirmas iš brolių nori padovanoti rudeniu savo išaugintą vaisių. Betyrinėdama šiuos kamuoliukus, ant savo delno pajuntu, jog pati gamta nori man kažką labai svarbaus pasakyti, todėl imu atidžiai klausytis jos balso, o ji kalba, moko mane, aiškina, aiškina kantriai, nepailstančiai, ir pamazu imu suprasti tai, ko klausiau, skubėdama namo, rudenio nuspalvintų medžių.

Mes, žmonės, kaip ir tie kaštonai, esame be galo panašūs ir be galo skirtingi. Mes panašūs savo troškimu turėti artimų, mielų širdžiai žmonių, panašūs savo noru nuoširdžiai pasikalbėti, pasidalinti rūpesčiais, džiaugsmiais. Visi mes norime atvirumo, siekiame kitame žmoguje surasti atgaivą savo dažnai neramiai, besiblaškančiai ir nerandančiai tikrojo kelio sielai. Norime, norime, norime... Labai jau daug ko mes norime, bet dažnai pačiam sunku žengti pirmąjį žingsnį nuoširdaus atvirumo link. Kodėl?

Todėl, kad mes esame labai skirtingi. Dažnai, kaip ir tas pats didžiausias ir vis dar žalias kaštonas, apsišarvuojame, apsiginkluojame, užsitarome savo kiaute, neleisdami žmogui priartėti prie savo širdies. Kaip ir kaštonas, kuris net ir atėjus rudeniu nenori atiduoti savo užauginto vaisiaus, nors tai padaryti ruošėsi be-

galę laiko. Kodėl dažnai vengiame atsiverti kitam žmogui, kodėl iš karto nutariame, jog atvirumas kenkia mums patiems, kad galime likti nesuprasti, įskaudinti, pažeminti? Nenorime, nes nesame atviri visų pirma sau. Ko vertas mūsų sprendimas nuo kitų atsiverti ledo siena, siekiant save apsaugoti nuo įsivaizdujamų priešų, niekadėjų, iš kur kyla toks supratimas, kad atvirumas - tai duobė sau pačiam, savo svajonėms. "Tai nieko neverta, tai netiesa, netiesa..." - kužda man balsas, gamtos balsas, ataidintis iš trijų spygliuotų kamuoliukų ant mano delno. "Pažvelk, - sako jis vėl, - į žaliajį didįjį kaštoną ir pajusk, kad jis kaip ir kiekvienas žmogus, savyje slepia tai, kas yra brangiausia. Ne visi jūs, žmonės, lengvai ir nerūpestingai dalijate savo sielos daleles kitiems. Vieni esate uždari, susikaupę savyje, gyvenate sava susikurtame pasaulyje, į kurį retai išileidžiate svetimą ir esate laimingi, visapusiškai laimingi, nes tokia jūsų prigimtis. Tokios prigimties žmogus dažnai yra laimingas savo paties susikurtoje, bet jam neskaudžioje vienatvėje. Vargu, ar tai net galima pavadinti vienatve, tikriausiai ne. Tai gyvenimo būdas, sąlygotas žmogaus prigimties, auklėjimo, jo paties pasirinkto savęs aktualizavimo kelio. Toks žmogus išdrįstų pasakyti, jog atvirumas žmogui daugiau kenkia nei padeda.

Ir niekas negalėtų ištarti, kad jis neteisis, nes kiekvienas iš mūsų turime savąją gyvenimo filosofiją, kiekvienas žvelgiame į pasaulį savo, o ne kito akimis, tačiau... Kad žmogus būtų laimingas savo susikurtame pasaulyje net ir neįsileisdamas į jį nieko kito, jis privalo išlikti atviras sau". Įsiklausau į man porinantį lyg ir prieštarigus dalykus balsą. Kaipgi taip gali būti? Žmogus nenori arba jam paprasčiausiai nereikia atvirai bendrauti su kitais, bet jis turi būti atviras sau?! Netrukus sulaukiu atsakymo į savo klausimą. "Žmogus visų pirma privalo būti atviras, nuoširdus pats su savimi, su savuoju "Aš". Jeigu jis sugebės negudrauti, neslėpti savo jausmų, nepaslėpti giliai giliai savyje kaltės, užuojautos, pareigos jausmo, o kiekvieną dieną tarsis įvairiais klausimais su savo sąžine, t. y. su tikroju savimi pučiu, sugebės prisipažinti klydęs, nors tai dažnai būna ypač sunku, toks žmogus bus patrauklus sau ir kartu laimingas. Būdamas patrauklus ir laimingas, toks atrods ir bus visiems jį supantiems žmonėms. Taigi, atvirumas sau pačiam yra būtinas, naudingas, padedantis gyventi, o kartu ir labai prasmingas dalykas. Žmogus, kuris sugeba neveidmainiauti pats sau, sugebės žengti žingsnį ir atvirumo savo artimui link. Sugebės savo pirminį sprendimą "Stop. Jokio atvirumo, jis gali man tik pakenkti, pakeisti į nuostatą "Pamėginčiau būti nuoširdus, belsiuosi į kito žmogaus širdį, nežinau geras norais bei ketinimais"".

Staiga mane mokantis gyvenimo išminties balsas nutrūksta. Mano žvilgsnis nejučia nukrypsta į antrąjį kaštoną, kur kas mažesnę už pirmąjį, su ryškiai rudomis dėmelėmis. Imu suprasti, jog pati gamta moko mane, kalba man, o kad viską geriau suvokčiau, liepia tyrinėti savo radinį. "Šis kaštonas, - tęsia viską išmanantis gamtos balsas, - kaip ir žmogus, kuris kantriai brandina savyje gėrį, saugoja savo sielą nuo pašalinių žvilgsnių, kuris jau išmoko būti atviras sau ir pajuto, visa savo esybe pajuto, jog mokėjimas būti nuoširdžiu su pačiu savimi yra neatsiejamas nuo atvirumo kitam žmogui. Kaštonas išdykėlio rudens nubučiuotas rudomis

spalvomis netrukus padovanos savo išaugintą vaisių. Tai pats didžiausias atvirumas, kurį gali pamatyti žmogaus akis. Atvirumas yra būdingas visiems mano tvariniams, žmogus - mano dalis, todėl ir jis privalo paklusti mano įstatymui. Aš pati atsiveriu žmogui ir nebijau būti įskaudinta, o žmogus tuo pačiu privalo mokėti ir galėti atsiverti savo artimui".

Gamtos balsas kužda man paslaptį, ramiamai ir taip tyliai, jog užmerkiu akis ir klausau jo, klausau... "Žmogau, tu linkęs abejoti ir svarstyti. Tu ir vėl man sakai, kad poreikis būti atviram būdingas tiems žmonėms, kurie labai trokšta bendrauti, yra nuolat apsupti būrio draugų, pažįstamų, ir negali nei minutės pabūti vieni, kurie pasitiki kitais ir per savo begalinį atvirumą dažnai pasijunta neturintys nieko, kas būtų tikrai jų vienu. Jie išdalina save po trupinėlius kitiems, o patys gyvena kitų gyvenimus. Tu nežinai kodėl taip atsitinka? Juk jūs, žmonės, vėl primenu tau, be galo esate skirtingi. Kas vienam iš jūsų atrodo neturi prasmės, kitam tai yra viso gyvenimo tikslas. Žmogus gimęs nebūti vienas, jis nuolat supamas žmonių, o visiškai vienvė jam yra pernelyg skaudi ir sunki. Tu bijai, kad įsileidęs kitą į savo širdį, būsi išduotas? Vadinasi, dar neišmokai atpažinti tų žmonių, kurie gali tapti tavo sielos draugais. Bijoti nereikia, reikia tik kantriai mokytis iš manęs. Pažvelk į kaštonus, jie auga ant šakelės vienas šalia kito: kaštonas prie kaštono, o ne kaštonas ir ąžuolo gilė šalia. Dar nesupranti? Nejaugi? Juk ir žmogus savo artimų žmonių turi ieškoti, bandydamas surasti juose tai, kas yra artima jam pačiam. Panašus savo pomėgiais, charakteriais, likimais, o gal ir išore, žmonės traukia vienas kitą, tarp jų užsimezga draugystę. Nebijok atsiverti savo paties artimiausiems žmonėms: tėvams, broliams, seserims. Jūs labiausiai esate artimi ir savo išore, ir vidumi. Nuoširdus bendravimas su jais įkvėps pasitikėjimo savimi, suteiks stiprybės, sulaukys nuo paklydimų, padės tikėti gyvenimu ir žmogui. Tavo artimieji - tai tavo atrama gyvenime, todėl atsidėkok jiems už rūpestį tavo likimu sa-

vo nuoširdžiu, atviru pokalbiu. Toks atvirumas gydo sielos sopulius, teikia tvirtumo.

Išmokai atsiverti savo artimiesiems? Žmogau, tu vertas pagyrimo. Tu jau išmokai dovanoti gėrį, džiaugsmą savo artimui, o ne tik iš jo kažką nuolat imti. Dabar pažiūrėk į trečiąjį, į mažąjį kaštoną, - sukužda paslaptingas balsas, - pažvelgiu į jį ir matau, jog kaštono kevalas visiškai rudas ir gerokai iškilęs. Kažkur iš gilumos boluoja sodrios rudos spalvos kaštono vaisius. Žmogau, - tęsia pažįstamas balsas toliau, - tavęs laukia pati sunkiausia užduotis: sugebėti ir nebijoti atsiverti draugui, pažįstamam žmogui. Kaštonas atsivėrė ir padovanojo savo vaisių nežinodamas, į kokias rankas jis pakliūs. Tu turi tikėti kitu žmogumi, privalai juo tikėti. Išmokęs susirasti ir atpažinti žmones, kurie tau kažkuo artimi, belskis į jų širdis, nešdamasis nuoširdų atvirumą. Jei sutinki šaltą žvilgsnį, bandyk jį sušildyti savo akių šiluma, ji turi ištirpinti svetimumo, priešiškumo ledą. Turi būti kantrus ir lankstus kaip vėjo blaškoma gluosnio šaka, kad nenukentėtum užklupus pirmajai vėtrai. Patikėk, verta pabandyti, nes gal kitas, tavo sutiktas žmogus laukia iš tavo pusės žengto pirmojo žingsnio. Gal ir jis, kaip ir tu, bando atsiverti, bet abejoja, blaškosi, daug kuo netiki, ir tu jį savo netinkamu elgesiu gali pastūmėti į visišką netikėjimą žmonėmis. Būk atviras kitiems ir pamažu suvoksi, kad ne viskas šiame pasaulyje taip bloga ir beviltiška. Būdamas atviras kitiems, galėsi laukti nuoširdumo ir iš jų. Atvirumas tau padės surasti savo vietą po saule, padės tikėti, kad esi reikalingas”.

Staiga pasidarė tylu. Lėtai atmerkiu akis ir nustebusi pašoku. Nedrąsus rudeninės ryto saulės spindulėlis paliečia mano skuostus, pasukui akis, kaktą, čia vėl išdykėliškai pakutena lūpas. apsidairau ir vėl suklystu. Nebegirdžiu to malonaus, bet tvirto balso. Topteli mintis, kad viskas tebuvo tik sapnas, bet čia pat pamatau, jog tebelaikau tris apskritus kaštonus, tik dabar saulės spinduliuose maudosi jau visų trijų kaštonų vaisiai. Rudasis kaštonų auksas, kantriai brandintas, saugotas nuo žmogaus rankos, kad

nenuskintų per anksti, kad nenumestų šalin, nesutryptų. Tylomis grožiuosiu ir dar kartą įsitikinu, jog nesapnavau, o tik klausiausi visagalės gamtos pamokos. Pajuntu, jog supratau, kas man buvo pasakyta, ir nuo šiol pradėsiu gyventi kitaip. Pradėsiu daugiau pasitikėti žmonėmis, nes tai yra visa ko pradžių pradžia.

“Jeigu tiktai norėsi, viskas bus gerai, - vėl pasigirsta gerai pažįstamas balsas, - viskas priklausau, žmogau, tik nuo tavęs paties, todėl tu privalai būti atviras pats sau ir kitiems, privalai pasitikėti savo artimais žmonėmis ir tik tada reikalauti atvirumo iš kitų. Atvirumas, nuoširdumas - gėris, o gėris negali nešti blogio, todėl tu neteisis, sakydamas, jog atviras bendravimas gali tau pakenkti. Pakenkti gali tau ne atvirumas, bet neapdairiai pasirinkti draugai, nemokėjimas gyventi be kaukės, kurią tu dažnai užsidedi, nes jautiesi silpnas arba nori kuo mažesne kaina pasiekti savo tikslą. Ar būdamas atviras, gali būti nesuprastas, įžeistas? Taip, tau gali taip atsitikti, bet tai bus tik tavo tvirtumo išmėginimas. Neužmiršk, jog kiekvienas žmogus privalo savo sieloje turėti kertelę, į kurią galėtų įsileisti tik pačius artimiausius žmones. Joje saugojamos didžiausios brangenybės: brangūs prisiminimai, svajonės, siekiai. Jų neverta ir nereikia atskleisti mažai pažįstamam žmogui. Tai jau nebe atvirumas, o atlapaširdiškumas, dėl kurio gali būti nesuprastas, todėl būk nuoširdus, atviras, bet neišduok pats savęs, tada nereikės beprasmiškai kentėti ir sakyti, jog žmonės svetimi, šalti, negerai. Būk kantrus, supratingas, nuovokus ir atviras - tavo gyvenime atsiras daug gerų, mielių, žmonių. Būk nuoširdus, būsi mylimas ir laukiamas. Būsi atviras ir nuoširdus, sugebėsi saugoti kitų tikėjimą tavimi, surasi sielos ramybę ir būsi laimingas. Tik nebijok atvirumo ir net nepabandęs jo išmokti, nekartok daugybę kartų girdėtos frazės “Atvirumas žmogui kenkia”. Atvirumas žmogui nekenkia, sau pakenkti gali tik pats žmogus”.

Laiškas lietuviams

Jonas Rūkas

Brangieji sesės ir broliai, su kasdiene malda, su tautiška giesme, su įvairiaspalvėm šviesom žėruojąčiais fejerverkais ir su naujametinė šampano taure rankose sutikome jubiliejinius 2000-uosius metus. Ir taip nuo pirmosios jų minutės pradėjome artėti prie trečiojo tūkstantmečio slenksčio. Bėgantis laikas kviečia susimąstyti, susikaupti ir atrasti kaip galima teisingesnį atsakymą į pateiktą prasmingą temą: ką pasiimsime ir ką paliksime, žengdami į trečiąjį tūkstantmetį.

Kartą viename katalikiškame žurnale perskaičiau aprašytą legendą. Vienas gražus berniukas su kraitelė ant krūtinių ėjo nuo rūmų prie rūmų, nuo pirkelės prie pirkelės, ieškodamas pasišventusių, meilei gėriui ir artimui plakančių širdžių. Geros valios žmonės jam simboliškai paaukodavo savo širdis ir jos tuoj skaisčiai sužerėdavo jo kraitelėje, o jie patys ir toliau gyvendavo pasišventę meilei ir gėriui. Kiti tam berniukui užtrenkdavo duris, sakydami, kad jie neturi nei laiko, nei noro paaukoti savo širdį kitiems, nes jų laukia savi neatidėliotini reikalai, savanaudiški tikslai, pramogos, malonumai. Kuriam laikotarpiui praėjus, berniukas vėl išdrįsdavo pasibelsti į tų kietaširdžių duris, bet taip vieną po kito rasdavo jau mirusius. Jam belikdavo tik paverkti prie jų karsto. Jam būdavo labai skaudu, kad jie, gyvendami žemėje, neatrasdavo savyje jėgų ir noro paaukoti nors dalelę savo širdies tėvynei ir artimui. Ši legenda patvirtina, kad žemėje vyrauja gėris ir blogis.

Žengiant į XXI-ąjį amžių, norisi, kaip tam legendiniam berniukui, eiti per gimtąją tėvų žemę, pasibelsti į turtingųjų ir beturčių duris, įsiklausyti į jų šneką, nežiūrint kokia ji bebūtų -

optimistiška ar mažai teikianti vilties, širdim ir rankom prisiliesti prie gėrio ir blogio.

Pirma atversime gėrio kraitelę ir pamėginame į ją surinkti nors dalelę vertybių, kurios puošia mūsų kraštą ir jo žmones.

Graži mūsų Lietuva su amžinai žaliuojančiais pušynais ir mėlyno Nemuno vingiu. Graži ji speiguotoj žiemoj, baltutėliu sniegu užklotais laukais, gojais ir sodybom. Įspūdinga su šerkšnu pasidabruotais miškais, pakelės klevais ir vaikučių nulipdytais besmegeniais. Atgyja ji, kai išaušta pavasariai žali. Tuomet suskamba melsvoj padangėj vieversėlio giesmė, pabarėliuose pražysta melsvosios žibutės, vaiskia žaluma pasipuošia svyrrokuoliai beržai, šlamantys ties Rūpintojėliu, rymančiu prie mūsų tėviškės vieškelį ir sodybų.

Graži ji ir auksinėj vasaroj, kai įvairiaspalviais žiedais pražysta pievos ir laukai. Nuo įvairiausių vasaros garsų tada skamba šilai, gojai ir vaizdingieji Dubysos krantai, o tyliais vakarais girdisi lakštučių trėlės.

Savitai susikaupusi, atiduodanti žmogui užaugintas gėrybes, atrodo mūsų žemelė rudenėlio dienomis, su pražydusiomis astromis sodybų darželiuose ir liūdna išskrendančių gervių atsisveikinimo gaida. Pasiimsime tą lietuvių širdžiai brangų tėviškės grožį, kuris mus lydės ir džiugins naujojo amžiaus vieškelius.

Susikaupimui ir nekasdienei rimčiai mus nuteikia sekmadienio ir švento ryto varpai, kviečiantys ateiti į didingą ir kuklią šventovę ir čia nusilenkti, atiduodant pagarbą dangaus ir žemės Kūrėjui. Ir širdimi, ir protu imi suvokti, kad tik tėvų tikėjimas suteikė jėgų ir ryžto iškęsti visas praėjusių dešimtmečių negandas, išbandymus ir kančias. Ne veltui už jį tiek ken-

tėjo ir mirė kankinių mirtimi daug iškiliųjų mūsų vyskupų, kunigų ir dorų žmonių, kurie nepalūžo prieš tuos, kuriems nieko nėra švento, kurie siekė išrauti tikėjimą iš lietuvio širdies. Tik jų aukos kaina ir visų tų, kurie, nepabūgę ir nepalūžę kalėjimuose, drąsiai gynė teisę laisvai išpažinti tikėjimą, šiandien mes laisvai galime susikaupti prie Aušros Vartų ir su meile kartoti žodžius: “Aušros Vartų Motinėle, laimink mūsų rytojaus šviesą”. Apsilankius didingoj Švč. Mergelės Marijos koplyčioj Šiluvoje, visa siela imi suvokti čia patirtų malonių prasmę, supančios ramybės didingumą ir žaliojo pušynėlio amžinai šlamamą gamtos maldą.

Su krepšeliu rankose paeikime Kryžių Kalno takeliu.

Kiek čia tūkstančių kryžių kryželių - nuo didingai puošnių iki mažulėlių, padarytų iš šiaudelių. Nejučiom suklumpi ant kelių toje unikalioje šventovėje po atviru dangumi ir prašai Dievo, kad saugotų ją nuo piktų pasikėsinimų ir išniekinimų. O kiek kartų mėgino ateizmo klapčiukai buldozeriais sulygtinti su žeme, bet drąsuolių tikinčiųjų rankomis ji vėl naujais kryžiais atgydavo. Šiose paminėtose šventovėse šventasis Tėvas Jonas Paulius II suklupęs meldėsi už Lietuvą ir jos žmones, gyvenančius tėvynėje ir likimo išblaškytus po visą pasaulį. O kiek tokių vietų, paženklintų stebuklingomis malonėmis, yra mūsų šalėlėj! Todėl teisėtai Lietuva yra vadinama Kryžių ir Marijos žeme, kurioje toks gyvas ir tvirtas tikėjimas tikinčiųjų širdyse. Pasiimsime su savimi tą brangią dorybę - tėvų tikėjimą ir juo sustiprinsime savo dvasią, drąsiai žengsime naujojo amžiaus vieškeliu. Tuomet Akščiausiojo globa ir palaima lydės mus ir teiks visokeriopos stiprybės.

Susitikus su buvusiais kaliniais, tremtiniais, partizanais ir su jais pasikalbėjus, išaiškėja, kiek daug pasiaukojimo jie sudėjo ant Tėvynės laisvės aukuro tais negandų ir išbandymų metais.

Kaliniai liko ištikimi ir neišdavė savo patriotinių įsitikinimų, net tada, kai, rodos, pačios kalėjimo sienos vaitojo nuo sovietinių tardytojų žiaurumo ir kalinių kančių. Tremtiniai, išvežti į nežinią, į amžino įšalo tolius, beribes Sibiro taigas, kantriai nešė ant pečių uždėtą lemties kryžių, dainuodami Tėvynės ilgesio dainas. Dorieji partizanai, palikę savo šeimas, jaukų namų židinį, drąsiai stojo į neįgiją kovą prieš okupantus. Nors šie žuvo vienas po kito didvyrių mirtimi, bet buvo įsitikinę, kad jų auka Tėvynei nebus beprasmiška, kad išauš laisvės rytojus. O ir Kovo 11-ąją paskelbus Nepriklausomybės Akta, reikėjo jį apginti didvyrių auka. Žuvo nar-suoliai sesės ir broliai prie Medininkų pasienio, prie Televizijos bokšto, prie Parlamento rūmų. Jie nesusvyravo, nes žinojo, kad jų buvimas ten būtinas, kad jų pasiaukojimas tautai reikalingas. Pasiimsime į gėrio kraitelę mūsų sesių ir brolių kilnų pasiaukojimą, kuris mus skatins aukotis XXI-ojo amžiaus labirintuose.

Kiek daug apie nesavanaudišką tikrą meilę Dievui ir artimui sužinome iš knygų puslapių, pasikalbėjus su daugeliu sutiktųjų. Teko skaityti vienos daktarės misionierės parašytą knygėlę, kurioje aprašomi kunigų ir jos apaštalavimo darbai sovietiniais metais, teikiant Dievo malones tikintiesiems, gyvenusiems įvairiose Tarybų Sąjungos vietose. Su meile širdy Dievui ir tiems tikintiesiems, kuriems kunigo ir misionierės apsilankymas būdavo didžiausia Dievo dovana, nes jie nešė Kristaus šviesą į jų širdis. Kunigas išpažinties, Švč. Sakramento teikiamomis malonėmis juos suartindavo su Dievu. Misionierė vaikučius paskubomis ruošdavo krikštui, pati dažnai pabūdama jiems krikšto mama. Abu su meile apgaubdavo tuos, kurie pas juos ieškojo paguodos ir nuraminimo. O po tokių nepamirštamų malonių valandėlių jiems neretai tekdavo bėgti ir slėptis nuo persekiojusių nežinomose vietovėse. O kiek tylios ir kartais nepastebimos meilės išdalina dorieji gydytojai, lengvindami kūno, o tuo pačiu ir sielos kančias ligoniams, nes jie tikrai yra ištikimi Hipokrato priesaikai.

Valančiaus gatvėje vaikus pasitiko karalaitis Kazimieras

Kiek švelnumo ir pasiaukojančios meilės pamatai, kai nuoširdžios gailestingosios sesutės jautriai slaugo ligonius, ne tik atlikdamos kasdieninį patarnavimą, bet ir prisėsdamos prie lovos krašto ir geru žodžiu juos paguosdamos, paramindamos. Tokiu būdu jos palengvina jų kančia ir sugrąžina vilties kibirkštėlę.

Kokiu džiaugsmu spindi akys tų, kuriems likimas lėmė apsigyventi globos namuose ar neįgaliųjų pensionatuose. Kaip jie gerbia ir geru žodžiu mini tuos, kurie savo širdies meile ir švelnia globa apsupa juos, rūpindamiesi jų buitimi ir likimu.

Tie, kurie suklypo klaidose ir gyvenimo klystkeliuose, patekdami už grotuotų sienų, taip pat laukia, kad tikros artimo meilės kibirkštėlė padovanotume jiems ir nuramintume jų sudiržusias širdis. Kilnu, kai juos aplanko dvasininkai, atnešdami jiems Kristaus meilės dalelę ir tuo praskaidrindami jų dvasią. Gražu, kai juos aplanko saviveiklininkai, menininkai, sportininkai, visi tie, kurie primena jiems, kad ir jie yra verti pajauti artimo meilę. Todėl kaip ryškų perlą paimsime į gėrio kraitelę tą nesavanau-dišką kilnią Meilę, įrašydami ją iš didžiosios

raidės. Ji padės mums naujajame tūkstantmetyje įvykdyti Kristaus priesaiką mums “Mylėkite vienas kitą taip, kaip aš jus mylėjau”. Jei tokia meilė lydės mus visus, mes atsinaujinsime patys, o tuo pačiu prikelsime ir atnaujinsime mūsų Tėvynę.

Jeigu pasaulis suvoktų tiesos ir teisingumo prasmę, žemėje nebūtų pragaištingų karų, žudynių, dvasinio ir materialinio turto sunaikinimo. Nereikėtų gaminti tiek baisių, brangiai kainuojančių ginklų. Tas lėšas panaudojus tautai tikslams, žmonija išpuoštų žemę kles-tinčiais miestais ir kaimais, žydinčiais sodais ir banguojančiais javų laukais. Kiekvienas žmogus jaustųsi saugus savo pastogėje. Todėl pasiimsime į savo protus ir širdis tiesą ir teisingumą, lyg brangiausią priesaiką, ir ja vadovaudamiesi atrasime tikrąjį kelią, vedantį į prasmingą naujojo amžiaus ateitį.

Pasikalbėjus su geros valios žmonėmis suvoki, kad jie supranta, kokia dabar yra sudėtinga mūsų valstybės padėtis po dešimties nepriklausomybės metų. Ji dabar lyg tas perkrautas vežimas sunkiai judantis į statų kalną. Bet jie su viltimi žvelgia į ateitį. Yra tokie giesmės žodžiai:

“ - šviesos Valdove ir mano tautai uždek žibintą geros vilties”. Tikėkime, kad dangiškoji Motinėlė tą Vilties Žibintą tikrai uždegė ir įdavė mums. Dabar jis ryškiai žėruoja, išsklaidęs buvusios priespaudos sutemas, ir aiškiai nušviečia nors dar labai vingiuotus mūsų gyvenimo takelius, bet kurie, Aukščiausiam laiminant, išves mus į platų, prasmingą ateities vieškelį. Tad ženkime, brangieji, visi kartu, vieningai į trečiąjį tūkstantmetį tvirtai laikydami savo rankose šį Žibintą, kurį su meile Dievui ir Tėvynei per sutemas, kančias ir kovas ant savo pečių iki Laisvės Dienos nešė visi tie, kurie aukojosi dėl mūsų Laisvės ir Nepriklausomybės. Daugelis jų šį Žibintą paženklino neįkainojama savo gyvybės auka. Tame Žibinte, kurį dabar perėmė mes, įprasminsime Tikėjimą ir Meilę. Šios Trys didžiosios vertybės mums bus lyg kelrodės žvaigždės už naujojo tūkstantmečio slenksčio.

Apmąstant, ką paliksime šiapus naujojo tūkstantmečio slenksčio, norisi pereiti per Lietuvą ir surinkti į blogio kraitelę visas okupantų vergovėje išlietas motinų ir sesių gailias ašaras ir amžiams nuskandinti skaidriame šaltinėlyje. Paliksime blogį, įsiskverbusį į mūsų dabartį, ir kuris gali brautis į mūsų ateitį. Kiek šis alkoholio blogis suardė darnių šeimų jaukų namų židinį. Degradavę tėvai pasmerkė savo vaikus badui ir kančioms, patys nematydami šviesesnių dienų, kiek alkoholio suluošintų motinų atsižada savo kūdikių, vos išvydusių šį pasaulį. Jie paliekami svetimųjų globai. Skaudu, kad jos nesusimąsto apie tai, kokie iš jų išaugs žmonės, nepajautę motiniškos meilės ir šilumos, nesupratę, kokia yra laimė turėti tėvus, brolius, seseris ir augti šeimoje, jausti tėvų rūpestį ir globą. Kartą teko važiuoti autobusu iš Kauno į namus. Vienoje tarpinėje stotelėje senutė įlaidino kokių aštuonerių metų berniuką ir paprašė vairuotojo jį išlaidinti prie Vaikų globos namų, esančių už keleto kilometrų nuo stotelės. Kol autobusas atvažiavo iki globos namų, tas berniukas bėgiojo nuo vieno keleivio prie kito ir maldaujančiomis akimis klausė kiekvieno:

“Dėde, gal esi mano tėvelis?”, arba “Teta, gal esi mano mamytė?” Slogi tylą stoji autobuso salone, nutilo keleivių kalbos, juokas, surimtėjo vyrų veidai, o moterų akys pasruvo ašaromis. Deja, nei jo mamytės, nei tėvelio autobuse nebuvo. Privažiavus Vaikų globos namus, viena keleivė nuvedė tą berniuką į svetimą pastogę, kur niekas jo nelaukia, kur nei tėvelis, nei motulė nepasodins ant kelių, nepriqlaus prie širdies. O kiek dabar tas šėtono skystis sujaukė protą, ir vaikai pakelia ranką prieš tėvus, o tėvai prieš vaikus, brolis prieš brolį, sesuo prieš seserį, kartais atimdami net gyvybę. Kiek tauta praranda sūnų ir dukrų savizudybės keliu.

Kita didžioji blogybė yra narkomanija, kuri pražūtingai griaua kiekvieno žmogaus, kuris pasiduoda jų įtakai, gyvenimą, slopina norą džiaugtis gyvenimu, siekti mokslo, idealų, skatinančių aukotis gėriui, žmogų padaro vienišu be šviesios vilties ir gyvenimo prasmės. Jeigu žmogus nepajėgia atsakyti šio žalingo įpročio - nuo jo jis be laiko žūsta. Pažinojau vieną vaikina, kuris sėkmingai mokėsi, buvo gerbiamas visuomenėje, turėjo gyvenimo tikslą. Šiam jaunuoliui pranašavo laimingą ateitį. Deja, po kelerių metų pertraukos atvykau į miestą, kuriame jis gyveno, ir nuėjau aplankyti. Tysojo jis ant apiplyšusios sofos, visas išgeltęs, išsekęs. Negalėjau patikėti, kad tai tas pats šaunus vaikas Julius. Sunkiai pasikėlęs, jis ištiesė virpančią ranką pasisveikinimui, o jo pirmieji žodžiai buvo: “Būk geras, nupirk man porą dozių narkotikų, nes aš jų neturiu, o be jų labai kenčiu”. Tada supratau tikrą šios blogybės pražūtingumą.

Būtina palikti šias blogybes, nuskandinus jas į bedugnį liūną, kad jos nepavergtų daugelio mūsų tautos sūnų ir dukrų.

Artėjant prie Trečiojo tūkstantmečio slenksčio, suteik, gerasis Dieve, mums šviesų protą, tvirtą valią, kad į naują amžių įžengtume su pasiryžimu ir tikslu siekti savo ir ateinančių kartų gerovės, kilnių idealų, taurių užmojų ir kad blogis netemdytų mūsų ryžto ir šviesios vilties.

TILTAI IR SIENOS

Bruno Markaitis SJ

Šiais laikais, kai automobilis ir lėktuvas labai sumažino nuotolius, žmogus turėtų jaustis ne vienišas, bet, priešingai, artimai ir glaudžiai surištas su plačiuoju pasauliu. Kalbų ir kultūrų barjerai pasiliks ir toliau. Jų negalima panaikinti valandos būvyje. Bet naujausios susisiekimui priemonės ir mechanizuoti bendravimo metodai įgalina žmogų priartėti prie žmonių, priklausančių skirtingoms rasėms ir kultūroms. Iš kitos pusės, visos čia suminėtos priemonės įvairiose formose, o ypač spausdinto žodžio formoje žmogų riša su sava bendruomene. Jei prie visa to pridėdame kultūrinę bei meninę veikimą ir bendradarbiavimą, visuomeninę veiklą, bendrą interesų išryškėjusį apčiuopiamumą ir net religinę laisvę gimtosios kalbos rėmuose, mes turėtume sakyti logiškai ir teisingai, kad žmogui likti vienišu neturėtų būti nei progos, nei tikslo. O vis dėlto mūsų dienų žmogus yra vienišas. Vienišas net tuo metu, kai jis svetimame krašte ir svetimajame aplinkoje sugebėjo sukurti tėvynę pagal gimtosios tėvynės charakterį ir modelį. Kurgi gilioji vienvietė ir vienišumo priežastis? Priežastis bus ne viena, bet turbūt pačią pagrindinę bus vykusiai nusakęs Joseph Fort Newton šiais žodžiais: “Žmonės yra vieniši, nes jie, užuot statę tiltus, stato sienas”.

Vadinasi, žmonės, užuot ieškoję dalykų, kurie juos jungtų, pagrindinį dėmesį atkreipia į dalykus, kurie juos skiria. Tiek savoje, tiek svetimajame aplinkoje jie kritikuoja ir smerkia, užmiršdami, kad kur šviesa, ten ir šešelis. Jų kūrybinė energija sudega be naudos, nieko nesusildžiusi, nieko neatgaivinus, nes pastangos buvo nukreiptos į neigiamuosius aplinkos elementus, ir kai pagaliau buvo prisiartinta prie teigiamųjų elementų, ir protas buvo jau pervargęs, ir valia nusilpusi, ir širdis apkartusi. Per

maža buvo asmenų, kurie norėjo tiltą statyti. Dauguma siūlė, piršo, diskutavo, reikalavo statyti sieną. Sieną, kuri skirtų, dalintų bendruomenę, partiją, net ideologiją.

Evangelijoje mes randame keletą žmogaus tipų, kurie tapo vieniši tik dėl to, kad sieną, o ne tiltą statė. Štai Judas. Praktiškas idealistas. Gabus finansininkas. Bendruomenės pinigai buvo jo rankose. Užuot galvojęs, kaip juos panaudoti bendrai naudai ir bendram gėriui, jis pradeda svarstyti savo naudą, bando juos pakreipti savo ateities medžiaginiam saugumui. Kai Betanijos Marija brangiais kvepalais patepa Viešpaties plaukus, jis veidmainiškai pasipiktinęs sušunka: “Argi nebūtų buvę galima tuos brangius kvepalus parduoti už tris šimtus denarų ir išdalinti juos beturčiams?” Puiki mintis. Deja, tai buvo tik priedanga. Evangelistas Jonas prideda: “Ne beturčiai Judui rūpėjo. Jis buvo vagis”. Viešpaties apaštalas tapo vagimi, nes, apleidęs bendrą gėrį, pradėjo rūpintis sava nauda, nebežiūrėdamas priemonių. Užuot statęs tiltą, jis pradėjo statyti sieną. Ir kai didžioji pagunda atėjo, kai fariziejų vadai ir agentai pradėjo ieškoti silpnuolio apaštalo tarpe, jų akys nukrypo į Judą. Už pinigą jis daug ką padarys. Ir padarė. Jis išdavė savo Dievą už tris dešimtis sidabrinių.

Štai Petras. Sentimentalus idealistas, nesiškaišas su žodžiais ir pažadais. “Jei visi tavimi pasipiktins, aš ne, - gyrėsi jis, - “jei net į kalėjimą man reiks eiti, mirti už tave - aš tavęs neišsiginsiu.” Jis visur norėjo būti pirmas, geresnis, drąsesnis, ištikimesnis. Jis manė, kad žodžių pakanka, jei širdis karšta ir Viešpats artė. Jis, tokiu būdu, pradėjo statyti sieną, kuri jį skyrė nuo kitų apaštalo. Ir kai didžioji pagunda atėjo, jis jautėsi užtenkamai stiprus eiti į priešų vidurį vienas. Bet užteko tarnaitės, kad Petras,

keikdamas ir piktžodžiaudamas, išsizadėtų savo idealo, išsigintų savo Dievo. Gaidys pragydo, ir Petras verkė karčiomis ašaromis. Verkė per vėlai.

Štai Tomas. Racionalus idealistas. Galvojančio žmogaus tipas, einąs prie pagrindinių gyvenimo klausimų ir išvadų ramiai, kantriai ir logiškai, bet nuolat remdamasis savo nuomone, savo akimis, savo išvadomis. Jis protavo teisingai, nes matė stebuklus, girdėjo Viešpaties žodžius. Bet jis vertino savo protaujamčią galią, savo nuomonę ir savo logiką. Deja, kai stebuklų nebebuvo, o Viešpats gulėjo grabe, Tomas pasimetė. Nors atėjo prisikėlimo rytas, ir džiaugsmingą naujieną paskelbė ne tik moterys, bet ir Petras su Jonu, Tomas apsisprendė kapituluoti. Užuot statęs tiltą, jis pastatė sieną, pasitraukdamas iš Jeruzalės ir grįždamas namo.

Tai tik trys žmonių tipai, kurie pergyveno giliausią gyvenimo tragediją izoliuotame vienišume, statydami ne tiltą, bet sieną.

Kai mes šiandien pasižiūrime į save, į kitus ir į aplinką, mes matome vienišumą masėje. Sakykime, mūsų spauda. Mes turime daug laikraščių, atstovaujančių įvairias pakraipas ir ideologijas. Ir kaip dažnai mes matome plunksnos žmones, statančius ne tiltus, bet sienas, dalinančius bendruomenę, skaldančius masę.

O kur vyksta pasidalinimas, susiskaldymas, ten sėjama sėkla pralaimėjimui, kurį seka užsispyrimas ir atitrūkimas nuo visumos nevaisingoje vienvėlyje.

Šis skaidymasis ir pasidalinimas prasideda šeimoje, kai nebėra organinės jungties, rišančios vyrą su žmona, tėvus su vaikais. Nesutarimo bacila persimeta į organizaciją ir skaldymusi pastato sieną tarp idealo ir gyvenimo. Ją matome gyvą partijose, kur tos pačios ar panašios ideologijos asmenys neberanda bendros kalbos ir kuria naujus vienetus, statydami ne tiltus, jungiančius nuomonių ir kryptų įvairumus, bet sienas, kurios atsistoja tarp žmogaus ir žmogaus ir nutraukia vienybės ir bendradarbiavimo ryšį.

Skaldymąsi ir pasidalinimą mes matome

net religinėje plotmėje, kai katalikai pastato sieną tarp savęs ir parapijos, ieškodami ne jungiančių, bet skiriančių veiksmų. Tos sienos statymo procesas eina toliau ir giliau, ir netrukus mes pastebime, kad siena pradeda skirti religinę praktiką nuo gyvenimo, individą nuo bendruomenės, žmogų nuo Dievo.

Gyvenimas mums sako, kad net patys didžiausieji skilimai vyko ir vyksta ne dėl esminių dalykų, bet dėl antraverčių. O kur skilimas, ten vienvėlyje, ten vienišas žmogus pasileidžia į ateities nežinią, nebesirūpindamas bendru tikslu, nebodamus bendro gėrio. Daug turime sienų statytojų, o kur tiltų statytojai? Visuose mumyse yra daug geros valios. Kodėl ji neveikli? Ar ne pats laikas pradėti dažniau galvoti apie tai, kas mus jungia, ir žymiai rečiau apie tai, kas mus skiria? O mus jungia dideli ir esminiai gyvenimo dalykai. Skiria - smulkmenos. Taigi daugiau tiltų, o mažiau sienų, nes tiltai jungia, o sienos skiria.

Kas gi žmones jungia? Pirmoje eilėje, žmogiškoji prigimtis. Nesvarbu, kokia žmogaus spalva, rasė, kraujas, kokia kalba, tikėjimas, koks turtas ir socialinė padėtis - kiekvienas žmogus turi tą pačią prigimtį, kuri visus žmones jungia stipriau ir arčiau negu bet kas kita šioje žemėje. Kai keičiasi valstybių sienos, gimsta ir miršta kultūros, kyla ir griūva imperijos - žmogaus prigimtis lieka esmingai ta pati. Net kai tautos, kalbos nyksta, vienišos stovi faraonų piramidės, ir į dangų stiebiasi inkų ir actekų apleisti paminklai - žmogaus prigimtis esmingai nesikeičia. Ji ne tik nesikeičia, bet net šiandien mums neklaidingai skelbia, kad Dievas ją sutvėrė į savo paveikslą ir panašumą. Ir šioje žmogaus prigimtyje, kuri lieka vis ta pati, nyksta skirtumai, kuriuos sukuria laikas, pasaulėžiūros ir aplinkybės, kai mes prisimename, kad visi turime tą pačią prigimtį.

Skiriasi žmonių charakteriai, religijos, bet kaip kiekviena religija, galų gale, atsiremia į vieną ir tą patį Dievą, taip ir kiekvienas žmogus, koks bebūtų jo charakteris ir kokia pasau-

lėžiūra, atsiremia į visiems žmonėms bendrą prigimtį. Kaip Dieve, taip ir prigimtyje, mes esame viena. Tos pačios dorybės ir tos pačios nuodėmės. Esmingai tas pats gyvenimas ir esmingai - tas pats gyvenimo tikslas. Gimimu į šį pasaulį visi ateiname, mirtimi - į amžinybę visi iškeliuojame. Gerumu save išganome, blogumu save prakeikiame. Dorybe ir malone tampame šventaisiais, o nuodėme ir blogu papročiu virstame nusidėjėliais.

Štai kas mus jungia: žmogaus prigimtis. O kas yra svarbiausia ir stipriausia jėga žmogaus prigimtyje? Kas, jei ne dvasia. Ji yra galingiausia ir intymiausia žmonių jungtis. Dvasia jungia. Jungia rases, kalbas, pasaulėžiūras, religijas. Jungia be fizinės jėgos, ginklo, be kalėjimo sienų, be baimės teroro ir bausmės grasinimo. Dvasia jungia žmones, nes ji sugeba panaikinti priešingybes ir duoti žmonėms didelį ir bendrą tikslą.

Dvasia pirmoje eilėje reiškiasi tiesa ir meile. Ir žmogus, kuris yra sutvertas tiesos ir meilės Dievo, sutvertas tiesai ir meilei, pasiduoda tiesai ir meilei įgimtu palinkimu. Dvasia reiškiasi tiesa - minties, arba santvarkos, arba pasaulėžiūros pavidalu. Tiesa mintyje, sugebančioje apjungti ne tik atskirų tautų narius, bet ir skirtingų rasių. Šita prasme šv. Paulius didžiavosi, kad "mūsų tarpe nebėra graiko, romėno, žydo". Mat mintis gali panaikinti socialinę sieną tarp princo ir elgetos, leisdamą jiems bendrauti ne karališkojo dvaro aplinkoje, bet žmogaus prigimties plotmėje, kur tuščiavidurė ir atgyventa tradicija nebetenka jokios prasmės, kur žmogaus tikrasis svoris matuojamas ne auksu ir hektarų skaičiumi, bet dvasios turtingumu. Mat mintis padeda žmonėms nusikratyti išblaškančiomis smulkmenomis ir susitelkti į esminius dalykus, kurie ir gyvenimui, ir žmonėms duoda nesavanaudišką tikslą.

Tiesa santvarkoje, sulyginančioje žmones bendruomenės ar tautos rėmuose, duodančioje jiems lygias teises, uždedančioje lygias pareigas visuose tuose dalykuose, kurie yra esmingojo žmogaus laimingumo žemėje pagrindai. Sant-

varkoje, kuri bando įgyvendinti socialinį teisingumą visame bendruomenės ar tautos plote. Tokiu būdu, žmonės pasijunta lygūs gyvenimo apčiuopiamoje tikrovėje, nes nebėra priverstinių veiksnių, kurie žmones prievarta sugrupuoja į esmingai skirtingas kategorijas, kai vieniems duodamas pareigų, o kitiems privilegijų maksimumas.

Tiesa pasaulėžiūroje, padedančioje žmogui suprasti kultūrų, civilizacijų ir religijų skirtumus, gilinantis į tiesos esmingąją ir nepadalinamąją vienybę ir šalinantis nuo smulkmenų, kurios tik išores daro skirtingas, bet nepaliečia dalykų širdies.

Vadinasi, dvasia jungia žmones. Dvasia, kuri reiškiasi tiesa mintyje, santvarkoje ir pasaulėžiūroje. Dvasia, kuri reiškiasi meile, galingiausiu ir patraukliausiu žmonių jungikliu.

Meilė jungia individus, du žmones iš skirtingų pasaulių, suvedama jų gyvenimus, kaip dvi upes į jūrą, suliedama jų norus, troškimus ir jų svajones į vieną norą, troškimą, svajonę, ir jie pradeda gyventi nebe sau, bet vienas kitam. Meilė sujungia grupes, sujungia šimtus ir kartais tūkstančius. Tarpusavio meilė, arba daugelio meilė tam pačiam asmeniui, arba tam pačiam tikslui, arba tam pačiam idealui. Tai nėra vien patraukimas, simpatija ar draugiškumas. Ne, tai meilė, kuri guldo galvą už savo draugus. Tai jėga, kuri skirtingus charakterius pajungia bendram ir nuolat augančiam darbui. Tai jėga, kuri bendruomenes, tautas pavergia vienam žygdarbiui, vienai unijai, kol, deja, žmogiškasis elementas nepaima viršaus, kol žmogaus siaurumas ir ribotumas neužkrečia visumos.

Žmogaus dvasia, kuri reiškiasi tiesa ir meile, jungia žmones. Kūrybingoji žmogaus dvasia - kultūros visose plotmėse - jungia ne tik tautas, ne tik kalbas - ji tiltas tarp kontinentų. Mat joje sutirpsta perdėtas tautiškumas, ir siaurumas igauna plotį. Ji - bežode kalba į milijonus kreipiasi, ir visi supranta jos mintį. Tai tikrai teisinga garso ir vaizdo mene. Tai pasitvirtina herojiškose kovose už laisvę, lygybę ir tiesą.

SEPTYNI KLAUSIMAI SEPTYNIOMS LIETUVOS BAŽNYČIOMS

Pokalbis su Kauno metropolitu arkivyskupu Sigitu Tamkevičium

Važinėjant po Turkiją šv. Pauliaus ir kitų apaštalų keliais, galima tik stebėtis: kodėl šv. Jono ranka Patmo saloje, pačioje Mažosios Azijos pašonėje, parašyti anuometiniai apokaliptiniai laišakai septynioms bendrijoms? Kodėl čia? Kodėl šiandien kiekviename naujesniame ar senesniame M. Azijos mieste stovi po vieną ar bent po kelias naujut naujutėles mečetes su puošniais bokštais? O jei nori užtikti kur nors Istambulo gatvių raizgalynėje Romos Katalikų bažnyčią, tai dažniausiai ant neišvaizdaus pastato nė aiškaus kryžiaus ženklų nepamatysi. Dvylikos milijonų mieste tėra vos ant pirštų suskaitomi penkias bažnyčias aptarnaujantys kunigai. Kas paskatino šiuos klausimus? Gal tie septyni prieš du tūkstančius metų

parašyti mįslingieji laišakai? Gal tokia dabartinė Turkijos katalikų Bažnyčios padėtis? O gal labiausiai todėl, kad

Nepaisant kokią svetimą žemę
Manoji koja paliečia,
Vis vien tave, Tėvyne, regiu sapne
Ir minty tavo godą goduju,
Vis regėdamas tavo žaizdotas rankas...

Priverčia mane, bemaž kasdien beskaitant per interneto lietuvišką laikraštį, ne vienąsyk apie Tave, Lietuva, giliai giliai vis mąstyti. Gaila, kad priverstas vien skaityti *Lietuvos rytą*. Niekaip neberandu internetinių *XXI amžiaus, Dienovidžio*, dabar jau nebematau ir *Lietuvos*

Kilnieji dvasios pasireiškimai žmones jungia, o visa tai, kas atsiduoda savanaudiškumu, kas išreiškia nesuvaldytą aistrą, neribotą ir egocentrinį palinkimą - visa tai skiria žmones, skiria, kaip sienos.

Todėl nusižeminimas, sakykime, žmones jungia, o puikybė žmones skiria, skaldo. Tikru nusižeminimu dvelkias žmogus mus traukia, puikuolis mus atstumia. Mat nusižeminimas yra kilnūs dvasios pasireiškimai.

Kantrybė žmones jungia, o jos stoka žmones skiria. Mat kantrybė liudija subrendimą, išmintį, objektyvumą, o kantrybės stoka sako, kad, žmogus turbūt per gerai apie save galvoja, per daug iš kitų reikalauja ir per mažą iš savęs. Kantrybė yra kilnūs dvasios pasireiškimai.

Atsilyginimas geru už blogą žmones jungia, kerštas žmones skiria. Romumas ir santaika yra tiltai, o pyktis ir puoselėjama neapykanta yra sienos. Žmogaus supratimas yra tiltas, o fanatiškas ir pedantiškas siaurumas yra siena, kurios pats žmogus negali perlipti.

Vadinasi, kilnieji dvasios pasireiškimai tiesoje ir meilėje, grožyje ir gėryje yra tiltai. Jie jungia ne tik žmones, bet ir žemynus; ne tik religijas, bet ir rases. Žmogaus dvasia, kurioje Dievas gyvena, yra pontifex maximus - didžiausioji tiltų statytoja, kuriai - įgimtu palinkimu ir teise - priklauso tiesos ir meilės, gėrio ir grožio primatas. Žmogaus uždavinys yra reikštis ir kurti dvasią, kurioje Dievas gyvena.

aido puslapių. O juk čia pilna nelinksmų įvykių, liūdnuų požymių. Ko tik nebėra toje mūsų tėviškėlėje? Tad ir sėdau prie kompiuterio suregzti septynioms Lietuvos Bažnyčioms po septynis klausimus. Ir kaip nustebau, bet kartu ir išsigandau, pirmąjį gavęs iš arkiv. S. Tamkevičiaus. Padėjau ant stalo ir iškart nebeskaičiau. Sakau, išbars mane, išjuoks, kad kišuosi į Lietuvos Bažnyčios reikalus. Tik po kiek laiko įsirdžinau. Ir kaip apsidžiaugiau, kaip maloniai nustebau, kad pats pirmasis iš visų vyskupų, dabar dar taip užsiėmęs birželio mėn. 2-4 d. būsiančiu Eucharistiniu Kongresu (Dieve, duok, kad jis paliktų gilius pėdsakus, pajudintų mūsų kraštą, išprašytų dangaus pagalbos ir malonių, sutelktų jėgas ir apšviestų mūsų brolių sesių protus!) ir šimtais kitų rūpesčių, atsakė į klausimus. Kaip šitas laiškas mane padarė, kaip pradžiugino ir padarė tokią gerą pradžią kitoms

6 Lietuvos vyskupijoms, kurioms irgi pasiunčiau po 7 klausimus. Todėl, nekantriai laukdamas iš jų visų atsakymų, siunčiu gautą pirmąjį laikraštį, kad su jais susipažintų skaitytojai, kuriuos kasdien labadien prisimenu prie altoriaus ir visus nuoširdžiausiai sveikinu apdairiais ir išmintingais mielo arkiv. Sigito Tamkevičiaus atsakymais:

1. *Ar, Jūsų, Ekscelencija, supratimu, nūdienis mūsų politinis, ekonominis, kultūrinis ir ypač mūsų tautos dorinis, dvasinis gyvenimas yra normalus, ar jis reikalingas didžiųjų permainių ir tikro velykinio Prisikėlimo:*

Praėjęs dešimtmetis visose Lietuvos gyvenimo srityse buvo labai sunkus. "Normalaus" gyvenimo galėjo tikėtis tik labai dideli utopistai arba užuomaršos. Neįvertinti arba neleistiniai užmiršti, kokius dvasinius nuostolius padarė okupacija, yra didelė klaida, trukdanti suvokti Lietuvos dabartį. Ne mažesnė klaida - neįvertinti ne tik pozityvią, bet ir negatyvią materialistinę-hedonistinę Vakarų kultūros įtaką. Manau, kad pats didžiausias paklydimas po Lietuvos atgimimo - tai per mažas dėmesys dvasi-

niam-doriniam tautos prikėlimui. Bažnyčia, okupacijos metais persekiota ir marinta, be rimtos valstybės paramos ir savo darbe nuolatos sutikdama dirbtines kliūtis, nėra pajėgi atlikti milžinišką visuomenės dvasinio prikėlimo darbą. Nemanau, kad reikalingas kažkoks naujas prisikėlimo impulsas tiesiog reikalingas kasdienis Lietuvą ir Bažnyčią mylinčių žmonių pasišventimas, kurio, deja, dažnai pasigendu net dvasiškių ir kitų Bažnyčios darbininkų tarpe.

2. *Kokius įvykius, pastangas ir datas per šį dešimtmetį nuo Nepriklausomybės atgavimo laikote savo vyskupijoje ir Lietuvoje reikšmingiausiais?*

Pirmas reikšmingiausias įvykis - priėmimas Lietuvos Respublikos Konstitucijos, kuri garantuoja tikėjimo laisvę ir teisę tėvams ugdyti vaikus pagal savo įsitikinimus. Antrasis labai reikšmingas įvykis buvo Šv. Tėvo apsilankymas 1993 metais Lietuvoje. Nuo tada daugelis mūsų tautiečių įvertino Katalikų Bažnyčios misiją pasaulyje ir mūsų Tėvynėje. Trečias labai svarbus įvykis, tik ką pasirašytos sutartys tarp Vatikano ir Lietuvos Respublikos, kurios leis Bažnyčiai išlaikyti reikiamą autonomiją ir drauge bendradarbiauti su valstybe Lietuvos žmonių gerovei. Reikšmingus įvykius užbaigčiau Jubiliejinių metų patiriamomis malonėmis. Tačiau esu giliai įsitikinęs, kad joks renginys, joks nors ir pats didžiausias įvykis negali nulemti dvasinio tautos prisikėlimo, todėl man pats reikšmingiausias praėjusio dešimtmečio "įvykis" - tai dažnai sunkiai pastebimas daugybės žmonių pasiaukojantis darbas religinio švietimo, karitatyvinėje, sielovados ir kt. srityje. Jeigu šito darbo nebūtų buvę, be galo apgailėtinas šandien būtų Lietuvos veidas.

3. *Kas, Jūsų nuomone, skaudžiausia ir skubiausiai taisytina dabar yra mūsų visuomeniniame ir bažnytiniame, ypač sielovados gyvenime?*

Šiandien visose gyvenimo srityse labiausiai kenkia nesusikalbėjimas, praktinis materializmas ir idealizmo stoka. Bažnytiniam darbui labai kenkia nekonstruktyvi kritika. Pyktis ir kaltinimai iš pasaulietinės sferos lengvai peržengia ir bažnytinio gyvenimo erdves. Sielovadoje ypač trūksta pasišventusių kunigų ir katechetų - Bažnyčia labai kenčia dėl "kulto darbuotojų" sindromo. Dabartinėje pragmatiškoje ir hedonistinėje visuomenėje ši tą pozityvaus padaryti gali tik šimtaprocentiniai idealistai.

4. *Ar pakankamos ir veiksmingos yra Lietuvos Bažnyčios iki šiol taikytos ir panaudotos priemonės susidariusiai padėčiai pataisyti?*

Esu įsitikinęs, kad Bažnyčia Lietuvoje ėjo teisinga kryptimi, nes rūpinosi naujų kunigų formavimu, pasauliečių įtraukimu į Bažnyčios darbą, naujų, labai reikalingų bažnytinių institucijų kūrimu ir t.t. Tačiau visose srityse darbų padaryta per mažai, t.y. tiek, kiek buvo jėgų.

5. *Ar nemanote, kad tikrajam visam Jūsų arkivyskupijos ir visos Lietuvos dvasiniam atgimimui reikėtų imtis tokių žygių, tokių užmojų, kad vieningai ir sutartinai būtų šauktasi Dangaus pagalbos?*

Šioje vietoje esu šiek tiek kitokios nuomonės. Tikrai reikalingas maldos ir aukos žygis per Lietuvą, tačiau jis jau vyksta, nes daugybė tikinčiųjų meldžiasi, daro atgailą ir dirba, kad Lietuva prisikeltų. Man nepatinka tik atgailos demonstravimas.

6. *Ar nereikėtų visą Jūsų arkivyskupiją ir kartu tautą galbūt per būsimąjį kongresą ar po jo plačiausiu mastu pakviesti tam tikrą, ypatingą aukos, pasninko ar kitokią panašią*

tautos mastu atgailą, kurios ypač būdavo dažnos ST laikais?

Pasiūlymų daryti viešas atgailas būdavo nuo pat nepriklausomybės atgavimo laikų - susižavėję kai kuriais Senojo Testamento aprašymais, kai kas siūlė ir vyskupams su kunigais apsirengti atgailos drabužiais ir rengti viešas atgailos pamaldas, pavyzdžiui, kur nors ant Tauro kalno. Kad vienkartinis išjudinimas nėra labai veiksmingas, liudija Baltijos kelio akcija. Reikalingi žmonės idealistai - dvasiškiai ir pasauliečiai, kurie atkakliai kasdien savo aplinkoje liudytų Kristų.

7. *Kokie Jūsų arkivyskupijos numatomi didžiausi darbai, projektai išorinės, ypač vidinės Bažnyčios planai ir projektai iki 2010 metų?*

Sielovadinėje plotmėje planuojame intensyvinti darbą su jaunimu ir šeimomis. Taip pat labai noriu, kad Lietuvoje pradėtų veikti katalikiška radijo stotis, nes žmonės labai stokoja dvasinio maisto, o kukli katalikiška literatūra nepasiekia visų alkstančiųjų.

Gausios Dievo palaimos - linki ir meldžia Arkivyskupas S. Tamkevičius

Redakcijos ir asmeniškai savo vardu nuoširdžiai dėkojame Jums, D. Gerb. Ekscelencija, už romius, gilius minties ir tiesmukus atsakymus. Tiek širdimi, tiek ir visu protu pritariu Jūsų mintims. Telydi Dangus Jūsų, arkivyskupijos ir visos Lietuvos žingsnius, darbus, mintis ir žygius. Viešpaties malonė visada telydi Jus, o tokia plati Švč. Mergelės Marijos skraistė tesaugo nuo pernelyg žiauraus vėjo.

Su Ekscelencija kalbėjosi kun. K.J. Ambrasas SJ

Kaip nugalėti depresiją?

Marija Balkevičiūtė

Jaunimo grupėje premijuotas rašinys

Visi kažkur bėgame, skubame. Dėl gero vardo ar dėl turto pasiryžę artimą pažeminti, apjuodinti. Bet net nepagalvojame, kad į tą purvo balą, dar taip neseniai stūmę kitus, paslydę įkrisime ir patys. Atėjo trečiasis tūkstantmetis. Laukėme jo su nerimu, baime, o gal ir viltimi. Nereikia turėti ir televizoriaus, kad pamatytum, kas dedasi tavo pašonėje, kad išvystum žmonių veidus. Ne dažnai išvysi šypsena margaspalvėje minioje. Ne dažnai išgirsi ir stebuklingus žodžius “atleisk”, “prašau”, “gal padėti?” Kartais eini per minią susitraukęs, mažas, kad tik neužkliūtum, kad tik kas nenu-skriaustų, neįžeistų. Ir stebi piktus veidus, paženk-lintus kančių, negailestingos patirties, prislėgusios silpnus pečius. Kartais esi priverstas pasielgti taip, kad tik tavęs nepaniekintų, su savo purvinais batais ant galvos užsilipę netryptų.

Po kasdinių televizijos reportažų iš viso pa-saulio giliai atsidūsti: keičiasi vienas už kitą krau-pesni vaizdai, trinksi pabūklai, liejasi kraujas, skamba aimanos. Žmogus nesiliauja skriaudęs žmogaus vardan savo gerovės. Bėga tūkstantme-čiai, o tobetriumfuoja žiaurus savanaudiškumas.

Nors kasmet pasaulis puikuojausi naujais išradi-mais, nors kasmet gimstančios neįtikinamiausios idėjos paverčiamos tikrove ir, atrodo, kad žengiamo visu greičiu į priekį, į lengvesnį ir laimingesnį gyvenimą. Bet į priekį žengia tik technika, tobulėja tik žmogaus metaliniai vergai - robotai. O žmonija žingsnis po žingsnelio žengia į savo pačios kasamą duobę, vis gilėjančią ir gilėjančią nuo mūsų skun-dų, dejonų, nepasitenkinimo ir pykčio. Daugelis

neturi nei noro, nei laiko atsigręžti ir pasižiūrėti at-gal, tik kasa sau ir pasauliui kapo duobę.

Žmogau, sustok, apsidairyk. Ar dar ne laikas pradėti ropštis į viršų, ar dar ne laikas pasitikti nau-ją gyvenimą, įkvėpti gaivinančio oro gurkšnį, iš-girsti nežemiškus garsus, išvysti stebuklingus vaiz-dus?

Nėra jokios konkrečios formulės, kaip išvengti depresijos, tik yra begalė kelių, iš nevilties ir liūde-sio vedančių į laimę, džiaugsmą ir pilnatvę.

Išgirsk mano maldą, VIEŠPATIE, —

mano šauksmas tepasiekia tave.

Neslėpk savo veido nuo manęs,

kai man sunku,

atsuk man savo ausį —

tą dieną, kai tavęs šaukiuosi,

skubėk manęs išklausyti.

Ps 102,3

Karštai ir nuoširdžiai tikintis žmogus vargu ar pasiduotų supančiojamas klastingų depresijos pan-čių. Tikėjimas ir meilė Dievui ir yra tikrasis gyve-nimo džiaugsmas, tikroji palaima ir pilnatvė. Kai apima neviltis, ir širdis iš skausmo plėšiasi iš krūti-nės, kai lieki vienui vienas, toks mažas ir bedalis, toks svetimas vir vienišas, kai norisi, į kitus pasi-žiūrėjus, su viltimi pajusti siunčiamą meilės spin-dulį, o atrandi tik juodą ir nykią tuštumą, supranti - žmogus padėti negali. Ir tik tada atsimeni Kristų, numirusį, iškentusi begalines kančias už tave, ir padariusį tai dėl to, kad galėtum gyventi ir džiaug-tis, tarnaudamas Jam, sau ir aplinkiniams. Suklupk ant kelių, pakelk akis, iškelk rankas į dangų, ir šauksmas “Jėzau!” tesudrebina kalnus, tesupurto dieviškąją buveinę. Taip kaip sūnus paklydėlis grįžk pas savo Tėvą. Jis jau seniai girdėjo tavo nera-mų širdies vaitojimą ir iš tiesų laukė tavęs sugrįž-tant. Melskis savo dangiškam Tėvui, ir Jis tave iš-klausys, ir atves į amžinai žaliuojančias lankas čia, žemėje.

Tikėjimas daro stebuklus. Jis prikelia gyveni-mui. Tikėjimas - tai šaltinis, iš kurio atsigėręs niekada netrokši, o ir pats būsi pilnas gyvybės, ener-gijos ir meilės upeliukas, prie kurio sustos atsi-gaivinti ištroškęs pakeleivis ir klausysis ramaus ak-

menėlių šnabždesio, švelnaus nendrės siūravimo, palaimingos lakštingalos giesmės.

Žmogau, čia, žemėje, esi tam, kad visų pirma tarnautum Dievui, o paskui žmonėms. Meilė Viešpačiui neleis nugrimzti į nevilties, liūdesio ir skausmo liūną. Čia skęsta tik Jėzaus meilės nepažinę nelaimingieji: iš depresijos nebesugebantys išlįsti alkoholikai, narkomanai, atstumti našlaičiai. O tu esi pašauktas ištraukti iš girtuoklystės pinklių prisigėrusįjį, iš mirties nagų - narkomaną, suteikti džiaugsmo vaikiškoms akelėms. Ir kažin ar depresija dar galėtų aplankyti tave, išgirdus laimingo vaiko juoką, išvydus džiaugsmo ašaras vienišo senelio akyse. Nėra didesnės laimės kaip padėti kitam. O tai ir yra priešuodis nuo depresijos. Depresiją sukelia nepasitenkinimas savimi, pyktis, liūdnos mintys ir dar daug kitų blogų jausmų, kuriuos mums taip bruka tamsybių dvasios, norėdamos palaužti, sugniuždyti, užvaldyti protą. Bet jei tu stovi kelyje su Dievu, būk ramus - Jis turi gerai išgalastą teisingumo kalaviją. Gali apsiginti ir pats, padėdamas kitiems. O juk padėti, mylėti, užjausti tikrai yra ką, tik reikia įdėmiai apsidauryti, pamiršus savo "ego" išdidumą ir puikybę.

Yra langų, pro kuriuos žvelgia liūdnos akys. O mes kasdien praeiname pro šalį, ir tiek. O tos akys į kiekvieną praeinantį žiūri taip ilgesingai, kažko maldaudamos, paslapčia prašydamos, laukdamos. Gal duonos kąsnio, gal skambučio į duris? O gal tetrokšta vieno - pasikalbėti ir išsikalbėti, išsipašakoti. Galbūt tai viena vienintelė trokštamiausia svajonė. Tokia mūsų akimis maža prieš kitų trokštamas gėrybes: automobilį, namą, brangius kailinius... Atvėręs duris į vienišojo pasaulį, pajusi savo vertę, įvertinsi dvasios pergalę prieš materiją.

Štai per televizorių rodo pagyvenusį vyrą. Jis visiškai aklas ir neturi rankų. Atrodo, mes turime viską: akis, klausą, rankas, kojas, bet kodėl taip sunku gyventi, kodėl vis esam kažkuo nepatenkinami, pikti? O šis žmogus neturi akių, neturi rankų, tik tai kojas ir jį aprengiančią ir prižiūrinčią dukrą. Bet jis nesiskundžia, nenusimena, jis kuria pjeses ir be galo gražiai dainuoja. Vyras spinduliuoja ramybę, šilumą. Ir iš kur jis semiasi tiek jėgų, tiek energijos? Ogi visai paprasta: neturėdamas regėjimo ir rankų, jis naudojasi Dievo suteiktais talentais. Gal-

būt būdamas sveikas šis vyras užsiimtų beverčiais, neprasmingais dalykais, kurie jį darytų nelaimingą ir stumtų į depresiją. Bet dabar vyriškis visą save atiduoda kūrybai, savęs tobulinimui ir, beje, jaučiasi labai laimingas. Taip pat teko matyti neįgalų vaikina, kuris nevaldo rankų, kojų, nekalba. Bet jis nepasiduoda, nepalūžta. Įdomu stebėti jį, bandantį ant galvos pritaisyti pagaliuku spausdinimo mašinėlės klavišus. Sunkiai ir alinančiai dirbant, gimsta eilėraščiai. Eilėraščiai apie žiemą, vasarą ir meilę. Dar būtų galima pasakoti ir pasakoti apie tokius žmones ir jų drąsą. Drąsą gyventi, nepasiduoti, kurti savo laimę. Na tai kas, kad neturi rankų, bet jeigu širdyje dega svajonė piešti, tai lūpose suspaustas teptukas padės tai įgyvendinti, jei labai mėgsti krepšinį ir nori žaisti, ne bėda, juk vežimėliu galima judėti, o rankos sveikut sveikutėlės. Galima tik stebėtis, iš kur neįgalieji turi tiek ambicijų, išradingumo. Negalėdami gyventi sveikų žmonių gyvenimo, išmoningai naudojasi savo talentais, sugebėjimais. O jų gyvybingumo ir optimizmo galėtum tik pavydėti. Tai pavyzdžiai, kalbantys patys už save: dejonėmis nieko nepakeisi - turi pasinaudoti tuo, kas duota, ramiai ir išmintingai susitaikyti su likimu.

Yra dar daugybė būdų, kaip galima išvengti depresijos ir padaryti gyvenimą pilnavertiškesnį, laimingesnį. Sveiko gyvenimo pasirinkimas jau yra labai daug. Ar esate matę sportininką, kuris skųstųsi prasta sveikata, savijauta. Sportinė veikla priverčia atsakyti daugybės žalingų įpročių, trumpinančių ir žalojančių žmogaus gyvenimą. Pusė valandos intensyvaus sporto padovanoja visai dienai tiek daug energijos ir geros nuotaikos. O kur dar pasitikėjimas savimi, gera, žvali išvaizda, puiki savijauta!

Nėra nieko nuostabiau už naują, Dievo padovanotą rytą. Nieko nėra geriau, kaip tą nuostabų rytą praleisti vaikščiojant parko takeliais, stebint prabundančią gamtą. Kaip gera jausti saulės šildantį spindulėlį ant veido, kaip gera apsikabinti medį ir pajauti tylų jo alsavimą, išgirsti nebylių kalbą su dangumi, su žeme ir tavimi: siela atsigau-na, suvirpa iš susijaudinimo, išgirdus žmogaus balsu nepakartojamus garsus. Tai paukščiai sveikina saulę, pasitinka rytą. Iš kažkur pasigirsta melodin-

gas čiulbėjimas, iš tolumos atsklides lyg daina, lyg giesmė iš dangaus. Vėliau prisijungia dar ir dar vienas giesmininkas. Daina veja dainą ir vienos už kitas gražesnės melodijos pripildo krutinę džiaugsmo ir veide lyg žvaigždės spindi akys, lyg saulė

Linksmi pasitinka vaikučius kun. Jonas Bosko

gera ir malonu būti gamtoje. Jautiesi kaip grįžęs į gimtuosius namus, nes iš tikrųjų ir esi kilęs iš gamtos, esi jos vaikas. Gamta, kaip tikra motina, atiduoda mums viską, ką turi geriausio. Ji mums dovanoja gryną orą, vandenį, saulės šilumą ir lietų. Tik joje galime stebėti gražiausius gyvūnus, spalvingiausias gėles.

Žmogus negali būti laimingas ir be tikslo. Tikslas suteikia gyvenimui prasmę. Tikslas - tai priežastis pakilti ryte iš lovos. Kiekvienas turi savų tikslų: didesnių, mažesnių, reikšmingų ir ne taip svarbių. Vieni trokšta pastatyti namą, pasodinti medį, užauginti vaiką, bet yra kilnesnių, didesnių tikslų: nuo mirtinos ligos išrasti vaistus, padėti vargšams. Tikslas - kaip vėjas buriuotojui, kaip saulės šviesa atbundančiai pavasario žemei. Jo vedini žmonės lipa į kalnus, laiveliu perplaukia jūrą, pakyla iš mirties patalo. Jėzus niekada nesirgo depresija. Jis paprasčiausiai neturėjo kada liūdėti. Jis atėjo į šią žemę su tikslu ir jį vykdė iki pat savo mirties. Dievo sūnus nepailso juo tikėdamas, siekdamas išgelbėti žmoniją.

Šių dienų statistika gana žiauri: tūkstančiai apimti depresijos, daug iš jų nusižudo ar bando žudyti. Nereikia toli ieškoti priežasčių, psichiškai veikiančių žmonių sąmonę. Į juodąjį sąrašą būtų galima įrašyti televiziją, žiniasklaidą, neišsilavinimą, bedarbystę. Ne paslaptis, kad dauguma berniukų, paveikti žiaurių kovinių serialų, stengiasi tapti jų herojų antrininkais. Tik, deja, savo kumščius ir narsą naudoja ne gerovės labui, o vog-

dami, mušdami nekalčius, net žudydami. Žiniasklaidos antraštės rėkte rėkia apie smurtą, siaubą ir baimę. Net ir nenorėdami vaikštomė susigūžę, su baimė laukiame rytojaus. Tada pradeda rodytis, kad žmonija vis giliau ir giliau brenda į liūną. Dauguma žmonių, nebepakęsdami nežinios, pakirsti vargo ir nelai-

mių, savo noru traukiasi iš gyvenimo, net nesusimąstydami, kad kelio grįžti jau nebebus. Pasitraukia nepagalvoję apie našlaičius vaikus, apie galimybę išsigelbėti. Ir jau niekas, netgi Dievas, čia padėti nebegali.

Visgi aš tikiu, kad dauguma šio pasaulio žmonių gyvi meile, džiaugsmu, šiluma. Juk trečiojo tūkstantmečio žmogus - tai ne merdėjantis žmogus. Ateities žmogus - tarsi saulė šąlantiesiems, tarsi lietus ištroškusiems. Ateities žmogus - ieškantis stiprybės ir šilumos Dieve, išsilavinusi ir brandi asmenybė.

Pabandykite kažką šalia savęs keisti ir patys keistis. Pabūkite taikos paukščiais. Į mus, jaunąją kartą, nukreipti žvilgsniai. Neleiskime įsiviešpatauti depresijai, kuria, lyg juodoju maru, naudojasi piktosios dvasios. Iškeikime baltą tikėjimo vėliavą ir neškime per dvasios dykumas.

Kreipiausi į VIEŠPATI,
ir jis man atsakė;
mane jis išgelbėjo iš visų
mano baimių.
Pažvelkit į jį
ir pralinksmėkit, -
niekad jums gėdos
nereikės kęsti.
Šis vargšas šaukėsi, ir į
VIEŠPATYS išgirdo,
iš visų jo vargų išgelbėjo.

Skryrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS SJ

Žodelio *gi* vartosena

Lietuvių kalboje *gi* yra ne jungtukas, bet pabrėžiamoji dalelytė. Kartais sakinyje ją galima pakeisti žodeliais *juk, tai, tik*. Pvz.: *Kelk, gi jau primiegojai. Gi ar ir tu eisi? Gi žiūriu - devyni vilkai vieną bitę bepjauną.*

Dažnai spaudoje tenka pastebėti žodelį *gi* vartojant vietoj jungtuko *o*. Tai yra klaida. Žodelis *gi* negali eiti jungtuku priešpriešiniuose sakiniuose. Pvz.: *Jis vakar visą dieną sportavo, gi (=o) šiandien nė iš lovos nesikelia. Kalbėjome apie Maironį, gi (=o) dabar pakalbėsime apie jaunuosius poetus.*

Čia dar galima pridurti, kad žodelis *gi* kartu rašomas tik su vienskiemeniais nekaitomais žodžiais, pvz.: *kurgi, kaipgi, argi, nagi*. Su daugiaskiemeniais arba kaitomais žodžiais žodelis *gi* rašomas atskirai, pvz.: *kodėl gi, visur gi, aš gi, tu gi, kas gi, ko gi ir t.t.*

Dažniau vartokime žodelį *užuot*

Kokį žodį ar posakį reikėtų vartoti, norint pasakyti, kad kas nors daroma ne taip, kaip turėtų būti daroma? Tokiais atvejais dažnai yra pasakoma arba parašoma: *Vietoj to, kad dirbtų, jis išėjo pasivaikščioti. Mokiniai, vietoj to, kad studijuotų, pradėjo išdykauoti.* Tokie nesklاندūs sakiniai tur-

būt yra atsiradę, pažodžiui verčiant panašias slaviskas konstrukcijas. Kartais pasakoma dar blogiau, netaisyklingai pavartojant veiksmažodžio bendratį, pvz.: *Vietoj peikti esamą padėtį, mes turėtume stengtis ją pagerinti savo darbu.*

Visus šiuos minėtus sakinius daug sklandžiau ir paprasčiau galėtume taip nusakyti: *Užuot dirbęs, jis išėjo pasivaikščioti. Mokiniai, užuot studijavę, pradėjo išdykauoti. Užuot peikus esamą padėtį, mes turėtume stengtis ją pagerinti savo darbu.* Šitas žodelis *užuot* per dažnai pamiršamas, bet jis gali būti labai naudingas tiek sklandesniam kalbos stiliui, tiek sakinio taisyklingumui.

Žingeidus ar smalsus?

Daug kas vartoja žodį *žingeidus*, užuot pasakęs *smalsus*. Bet nei žmonių šnekamojoje kalboje, nei mūsų senesniuose raštuose šio žodžio neužtinkame. Jis pasirodo tik vėliau, pvz., Valančiaus raštuose. Šio būdvardžio daryba yra labai nebūdinga mūsų kalbai. Tai būtų žmogus, kuris „geidžia žinių“. Jis greičiausiai bus sudarytas pagal vokiečių *neugierig* arba rusų *любоznatel'nyj*. Mes nelinkę susidarinti sudėtinių būdvardžių su galūne *-us*.

Lygsvara ar pusiausvyra?

Lygsvara yra skolinys, verstas iš rusų *равновесие* arba vok. *Gleichgewicht*. O šie, be abejo, yra atsiradę iš lot. *aequilibrium*. Mes šiam reikalui jau nuo seniai turime *pusiausvyrą*. Yra ir būdvardis *pusiausviras* - pusiau pasviręs. Tad tik šį lietuvišką žodį ir tevertokime, vengdami versinės *lygsvaros*.

■ Geg. 13 d. pop. Jonas Paulius II Telšių vyskupo pagalbininku ir titulinu Forconio vyskupu paskyrė Telšių kunigų seminarijos dvasios tėvą mons. Joną Kaunecką. Naujasis vyskupas gimė 1938 m. birž. 6 d. Krinčino parapijoje, Pasvalio rajone. Nuo 1959 m. kasmet mėgindavo įstoti į Kauno tarpdiecinę kunigų seminariją, tačiau dėl bolševikinės valdžios trukdymo tik 1972 m., po trylikos metų trukdymo, pavyko įstoti. Kunigu išsventintas 1977 m. gegužės mėn. 1978 - 1984 m. kun. Jonas Kauneckas buvo Tikinčiųjų teisėms ginti komiteto nariu.

tėvynėje

Paruošė Laima Krivickienė

ISTORIJA, KURIA GALIMA LIESTI RANKOMIS

Kauno jėzuitų gimnazija turi ypatingas sąlygas: ji paveldėjo nuostabų senovinių pastatų kompleksą su vienuolynu, gimnazija ir vadinamaisiais Perkūno namais - archaiškiausiu pastatu iš visų išlikusių gyvenamųjų namų Kaune. Šis, kadaise buvęs turtingo pirklio namas, gotikos architektūros paminklas, pastatytas Kauno klestėjimo laikais, XV amžiuje. Perkūno namas 1991-aisiais metais buvo grąžintas jėzuitams, o tiksliau, Kauno jėzuitų gimnazijai. Jos vyresnybė nutarė šiame pastate įsteigti modernų kultūros centrą su muziejumi, kur bus nuolatos keičamos ekspozicijos, vyks koncertai, literatūrinės popietės.

Už Vokietijos jėzuitų misijos lėšas pastatas buvo suremontuotas, jame ėmė veikti moderni biblioteka. Ruošiantis A. Mickevičiaus 200 metų jubiliejui (čia garsusis poetas gyveno ir mokytojavo 1819-1823 metais ir mokykla vadinama jo vardu) buvo išplėsta muziejaus ekspozicija. Patys vertingiausi eksponatai - keturios knygos iš asmeninės A. Mickevičiaus bibliotekos, jo studijų draugo iš Vilniaus F. Malevskio laišakai, portretai, kuriuos padovanojo Vilniaus dailės muziejus - viskas buvo perkelta į Perkūno name įrengtą muziejaus patalpą, kur moksleiviai gali savarankiškai susipažinti su A. Mickevičiaus kūryba. Lankosi čia ne tik jėzuitų gimnazijos mokiniai, trečiadieniais čia paprastai būna ypač gyva, nes tą dieną priimami svečiai, norintys pabūti ne tik muziejaus patalpose, bet taip susidomėję senaisiais paminkliniais pastatais, pažįsti istorinių pastatų skleidžiamą grožį ir dvasią.

Renkant eksponatus, formuojant ekspoziciją

daug prisidėjo Varšuvos A. Mickevičiaus literatūrinis muziejus, padovanojęs standus, iliustruojančius poeto klasiko gyvenimo kelio momentus. Muziejaus ekspoziciją vis dar papildo kauniečiai, kartais nuo karto atnešantys tai kokį vertingą išsaugotą leidinį, nuotrauką ar ką įdomaus ir netikėto. Ne tik Perkūno namas, bet ir gimnazija, vienuolynas - visas pastatų kompleksas traktuojamas, kaip muziejus, kaip kultūros vertybė, kaip Lietuvos kultūros paveldas, saugomas šeiminių ir valstybės. Čia viskas taip sutvarkyta, jog eksponatus gali matyti šalia pamokų ar laisvalaikio metu, netrukdamas įprastos mokyklos ar vienuolyno veiklos. Pernai Jėzuitų gimnazija atšventė 350 metų jubiliejų. Kaip žinoma, jėzuitai švietimui visada teikė ir dabar teikia prioritetą. Gimnazijos kapeliono kun. Vytauto Sadausko rūpesčiu renkami dokumentai, kaupiama istorinė medžiaga, susijusi su mokyklos ir vienuolyno istorija. "Mes labiausiai esame linkę stiprinti edukacinę šio mokyklinio muziejaus funkciją - tvirtina Perkūno namo administratorė Elvyra Mikalauskienė, - kad muziejus būtų atviras mokslieviams".

Kultūra, religija, istorija ir dabartis šioje vietoje susilieja, pavirsdama ne tik gyva pamoka, bet sukuria puikias sąlygas, istorinėje erdvėje, gotikinių salių sienų nišų, arkų romantiškoje nuotaikoje parodyti ir šių dienų menininkų kūrybą. Šią dvasingą vietą pamėgo ne tik dailininkai, šis namas pasižymintis puikia akustika sukviečia ir muzikos mylėtojus. Jei pradžioje gotikinių salių erdvėse skambėjo klasikinė muzika, įvyko krikščioniškosios muzikos pirmasis festivalis, dabar vyksta etnomuzikos koncertai, nepamirštamai, daugiausia klausytojų sutraukęs krikščioniškos grupės *Šulinys* koncertas, kai pastate netilpo visi į koncertą atvykę. Sunku būtų išvardyti visus čia vykstančius renginius, bet žinant, kad mokyklos direktorius kun. G. Vitkus "visada siekia aukščiausio estetinio, kultūrinio lygio" ir visi čia dirbantys seka jo pavyzdžiu, tikime kad gerų žinių iš Kauno jėzuitų gimnazijos išgirsime dar ne vieną kartą.

(XXI amžius Nr. 31)

SAULĖS VERBOS

Kai laukiame prisikėlimo varpų gaudesio, skubame nuvalyti apnašas nuo mus supančių daiktų ir nuo sielos - kad prieš didžiąsias šventes sustoję prieš altorių būtume geresni, giedresni, atlaisdesni. Taip buvo per amžius, taip yra ir dabar. Dzūkijoje dar ir šiandien gyvi senieji papročiai ir tradicijos verstis senoviniais ir ne tokiais senais amatais: pynimu, audimu, verpimu, gyventi senąja protėvių dvasia. Todėl nenuostabu, kad dzūkai žino, kaip geriausiai ruošti vienai didžiausių pavasarinių švenčių - Verbų sekmadieniui. Verbnyčia - taip Dzūkijoje vadinama ši diena. Tądien į bažnyčią einama su verba rankose, kuri pašventinta, parnešta iš bažnyčios, yra išsaugoma iki kito Verbų sekmadienio. Verbukė - vieni rankose turi kadagio ar lazdyno šakelę, kiti iš sausų gėlių, lapų, šiaudelių, sudėliotą menišką kompoziciją. Ir dažniausiai net nesusimąstome, koks ilgas verbukės kelias nuo pasodintos žemės sėklelės iki meniško, akį džiuginančio kūrinio.

Tie namai, kuriuose kuriamas grožis, pilni saulės. Tuose namuose gyvena Saulė ir Jonas Lazavičiai. Saulė visame Dzūkijos rajone žinoma kaip darbštuolė tautodailininkė, pagarsėjusi savo verbomis, juostomis, kitais meniškais rankdarbiais, Jonas dabar jau pensininkas, talkina žmonai, kuriančiai grožį. S. Lazarevičienės verbomis puošiami namai ne tik Lietuvoje, Dzūkijoje, bet apkeliavusios daug vietų pasaulyje: Europoje, Šiaurės Amerikoje, Kanadoje, pasiekė net tolimąją Australiją, Lietuvos svečių rankose. Kompozicijas kuria iš vakaro, ramiai išsidėliodama visus džiovintus žolynėlius ir gėleles, sutaikydama, suderindama, pasidžiaugdama. Visus džiovinukus tenka atsargiai sudrėkinti ir kad nespėtų išdžiūti, į verbą rišti turi greitai. Sukūrusi ir apgalvojusi visas kompozicijas, sudrėkinusi sausuoliukus, jau kviečiasi ir vyrą į talką, reikia skubiai darbuotis. Jų sodyboje verbos rišamos visus metus. Vasarą jų darželis pilnas šlumučių ir saulučių, o iš laukų Jonas pripjauna javų - avižų, kviečių, motiejukų. Tautodailininkė "audžia" įvairaus dydžio volelines verbas. Kaip pati sako, pačias didžiausias, virš metro, suriša per

keletą valandų. Gimusi Dzūkijoje, Burokaraiščiū kaime, apsuptame pušynų, nuostabios gamtos, moteris nuo pat vaikystės mėgo augalus, gėles, visą gamtą. Todėl nuo mažumės lipdė paveikslukus, darė mažas sausas puokšteles, siuvinėjo paveikslus. Dabar, kai jau pensininkė, nenuobodžiauja, vos suspėja. Tenka parodose, seminaruose dalyvauti, pamokyti kitus, kaip tas gražuoles verbas kurti, rišti, kaip juostas austi. Apdovanota 1999 metais "Sidabrine bite" už margaspalvių juostų, verbų, dekoratyvinių puokščių, paveikslų iš gėlių savitumą, tautinių tradicijų puoselėjimą.

(XXI amžius Nr.31)

UNIKALŪS LIETUVOS PROISTORĖS ATRADIMAI

Atradimų, susizavėjimo džiaugsmas laukia visų, besidominčių senąja lietuvių puošyba. Lietuvos nacionaliniame muziejuje atnaujinta Lietuvos archeologijos ekspozicija, įrengta Senojo arsenalo salėse. Tai didžiausia archeologijai skirta ekspozicija visame Baltijos regione. Vilniaus žemutinės pilies arsenalas yra Vilniaus pilių teritorijoje. Muziejuje bus galima įsigyti unikalių papuošalų - kokybiškai dailininkų atliktas kopijas. Pvz., I-IVa. skalvių, sėlių ar kuršių sagių apyrankių. *Stakliškių lobį* paruošė saldinių fabrikas *Rūta*. Išleistas išsamus archeologijos ekspozicijos vadovas "Lietuvos proistorė", kuris padės išsamiau susipažinti su paroda, skatins ne kartą ateiti prie unikalių eksponatų.

PAVELDAS - KŪRYBOS IR DARBŲ ĮKVĖPĖJAS

Balandžio 18-oji - tarptautinė paminklų apsaugos diena. Lietuvos kultūros vertybių apsaugos departamentas šiai datai skyrė iškilmingus renginius, kurių metu paminėtas Kultūros paveldo restauravimo 50-metis. Ypač daug dėmesio susilaukė profesinės dienos minėjimas Architektūros muziejuje, sutraukęs daug paveldo srityje dirbančių specialistų ne tik iš Vilniaus. Kultūros vertybių apsaugos departamento direktorė D. Varnaitė apžvelgė kultūros vertybių apsaugos strategiją ir darbus, išreiškė didelę viltį kad valstybė galės skirti daugiau lėšų

saugant ir tvarkant unikalius labai dėmesio ir restauracinių injekcijų reikalaujančius Lietuvos kultūros, architektūros paminklus. "Geriausiai besitvarkančios visuomeninės ir komercinės paskirties įstaigos, įsikūrusios Vilniaus senamiestyje" konkurso rezultatus paskelbė Vilniaus dailės akademijos docentas, dr. Jonas Glemia. Apdovanojimui skirti Švedijos ambasada - už estetišką pastato ir aplinkos sutvarkymą, *Ericsson Lietuva*, *Radisson SAS*, *Astorijos* viešbučiui, viešbučiui *Grybo namai*, kavinei *Gabi*. Įteiktas apdovanojimas UNESCO surengto tarptautinio plakatu konkurso "Saugot kultūros paveldą" vienam iš prizininkų - dailės akademijos ketvirto kurso dizaino specialybės studentui Donatui Kliunkai. Jo plakatas - baltame fone nespaltvota Zapyškio bažnyčia, o ant jos uždėtas ryškus raudonas antspaudas, dedamas ant visų tarptautinių siuntinių, nurodantis - kad viduje dūžtantis daiktas, kurį atsargiai nešti. Taip išreikšta idėja, jog kultūros paveldą reikia ypatingai saugoti ir atsargiai, nepažeidžiant, perduoti iš kartos į kartą. (Atgimimas Nr. 15)

VARTAI Į EUROPA

Per parą pro Panevėžio teritorines muitinės Saločių postą vidutiniškai pravažiuoja 1230 automašinių; lengvųjų - 629, krovininių - 527, 70-75 autobusai. Didžiausias muitinės darbo laikas yra atostogų metas, kai į visas puses pasipila keliaujantys. Panevėžio muitinės Saločių postas įsikūręs Latvijoje. Patalpomis ir elektra lietuviai muitininkai naudojasi nemokamai. Toks yra abiejų šalių susitarimas. Pagal šį susitarimą, lietuviai tokį bendrą abiem muitinėms postą turi įrengti Smiltynėje, Zarasų rajone. Poste dirba 55 žmonės. Pamaina trunka 12 valandų. Dirba dvi paras ir dvi naktis, po to tris paras ilsisi. Pamainoje dirba po 13-14 muitinės darbuotojų. Muitininkai nesinešioja ginklų, netgi neturi dujinių balionėlių. Jų saugumą garantuoja pasieniečiai. Darbuotojai į muitinę atrenkami konkurso keliu. Kandidatai privalo turėti aukštąjį išsilavinimą, mokėti keletą kalbų ir naudotis kompiuteriu. Poste negali dirbti pavaldūs giminės. Kiek postas per parą praleidžia transporto, dažniausiai

priklauso, kaip dirba šalies, į kurią įvažiuojama, muitinė. Saločių postas - pirmas jungtinis postas, ir čia darbas vyksta greitai ir tvarkingai. Jei važiuojama į Latviją, tai tikrina Latvijos pasienietis ir muitininkas, jeigu važiuojama į Lietuvą, viską sutvarko lietuvių brigada.

Pro postą įvežamos prekės iš Suomijos, Jungtinių Arabų Emiratų, Kinijos, Kazachstano, Lotynų Amerikos ir kitų šalių, išvežama žymiai mažiau. (XXI amžius Nr. 27)

ANTRASIS POKARIO KETVERTUKAS

Atvelykis, dažnai vadinamas mažosiomis arba vaikų Velykėlėmis, šiemet Albino ir Valerijos Latukų namuose buvo dviguba šventė. Jų ketvertukas balandžio 30 dieną šventė savo gimtadienį. Laurynui, Dianai, Dominykai ir Mindaugui (tokia eilės tvarka jie gimė) sukako dveji meteliai. Tai antrasis ketvertukas, gimęs Lietuvoje pokario metais. Pirmasis - Čeponių iš Gaidelių kaimo, Šilutės rajone, pereitų metų rugsėjo 14-ąją atšventė trisdešimtmetį, deja, tik Rasa ir Robertas, nes Artūro ir Rolando jau seniai nebėra.

Mėlynakiai Latukų vaikai siuva ir siuva po kambarį, tad atrodo, kad jų ne keturi, o kur kas daugiau. Dabar jie moka kalbėti ir kiekvienas turi ką pasakyti, o kad būtų tikrai išgirsti, stengiasi kalbėti kuo garsiau. Tėvams nė motais, prie tokio "paukščių turgaus" jie seniai įpratę. Laurynas labai judrus ir jį viskas domina. Jis gimė pirmasis, gal todėl toks greitas ir vikrus. Jo akys - pačios žydriausios, o broliuko ir sesučių - šiek tiek tamsesnės. Visi mažuliai šviesiaplaukiai. Dianos ir Mindaugo plaukai garbanoti, jiedu turi panašią galvos formą, o Dominyka panaši į Mindaugą. Tiesą sakant visi keturi yra panašūs vienas į kitą, bet ne vienodai, kaip vienos ankšties žirniai. Tą skirtumą mama įžiūrėjo vos jiems gimus, ji atskirdavo ir savo vaikų balsus. Pats mažiausias gimė Mindaugas. Dabar, po dvejų metų - jis pats stipriausias. Stambiausias Dominykas. Reikia jėgų juos visus sukiloti, net nugara paskausta, - sako vaikų mama.

Per dieną šeimyna su įvairiomis košėmis suvalgo du litrus pieno, per pietus kerta mėsą,

pavakariais - obuolius, bananus, įvairias tyreles, varškės kiekvienam reikia po pusantro indelio. Laimė, kad yra gerų pagalbininkų - ir giminių, ir visai svetimų. Prižiūrėti mažylius padeda Valerijos tėvai, dažna viešnia namuose ir Valerijos dvynė sesuo. Ketvertuką remia "Šeimyna", miesto savivaldybė, sumažinusi per pusę buto nuomą. Liatukai gyvena Vilniuje - Pilaitėje - prestižiniame sostinės mikrorajone. Miesto savivaldybė jiems išnuomojo vieno ir trijų kambarių butus, baldus padovanojo bankas *Hermis*, Panevėžio *Lūgnė* - šviestuvus.

Gimtadienio proga ketvertuką aplankė Pilaitės parapijos klebonas Kęstutis Ralys, kuris apdovanojo ir mamą, ir vaikus.

(Valstiečių laikraštis Nr. 35)

JAUNŲJŲ ŠAULIŲ PRIESAIKA

Kovo 11-ąją prie paminklo okupuotos, bet nepalūžusios Lietuvos prezidentui, 1949 m. vasario 16-osios istorinio Nepriklausomybę patvirtinančio Akto signatarui generolui Jonui Žemaičiui-Vytautui išsirikiavo Vilniaus apskrities "Karaliaus Mindaugo" rinktinės šauliai. Greta jaunystė žydinčių veidų, pasirošusių ištarti iškilmingo pasižadėjimo Lietuvai žodžius, sustojo vyresnieji šauliukų draugai. Įsimintinų 1991 m. sausio-rugpjūčio įvykių dalyviai ir liudininkai - parlamento gynėjai, garbės šauliai. Plazdant rinktinės vėliavai ir senojo Vilniaus stogais nuskriejus valstybės himno aidams, iš jaunų krūtinų liejasi iškilmingas jaunojo šaulio pasižadėjimas: "Aš jūsų akivaizdoje iškilmingai pasižadu sąžiningai vykdyti šaulių sąjungos nario pareigas, stropiai ruoštis ginti Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Pasižadu rūpintis valstybės gerove ir dirbti jos labui. Visur ir visada, kaip pridera doram, drausmingam ir narsiam šauliui. Tepadeda man Dievas".

71 vaikinai ir merginos iš Ukmergės, Elektrėnų, Vilniaus. Riešės, Rudaminos mokyklų, daugiau kaip tris mėnesius "ragavo" šaulių košės, mokėsi pagrindinių rikiuotės elementų, studijavo LSS statutą, savo akies taiklumą išbandė šaudyklose.

Rimties ir susikaupimo akimirka. Prie paminklo generolui J. Žemaičiui-Vytautui padedamas vainikas. Iškilminga rikiuote pagerbiami visi už Lietuvos laisvę žuvę partizanai. Prie Seimo rūmų pakečiamos vėliavos. Jaunuosius šaulius pasveikino profesorius, Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis. Žymių Lietuvos inteligentų išsakytos šaulių idėjos, per 80 metų nepraradusios savo esmės ir prasmės, žengia per Lietuvą. "Kiekvienas sąžiningai ir tvarkingai atliktas mažas darbelis žiba kaip deimantas tautos darbų visatoje ir palieka istorijoje... mokykimės būti tvarkingi ir teisingi savo žodžiuose, savo pažaduose, pedantiški doros atžvilgiu. Švieskis ir šviesk". Belineka tikėtis, kad šie žodžiai ras vietą jaunųjų šaulių širdyse ir skatins juos nuoširdžiai dirbti tėvynės labui. (XXI amžius Nr. 21)

MOLINUKO TEATRAS 2000

Artėja tradicinė, kas antrus metus vykstanti mėgėjų lėlių teatrų šventė "Molinuko teatras". Prieš porą metų keturiose regioninėse šventėse dalyvavo 26 lėlių teatrai, ne mažiau jų sulaukti tikisi organizatoriai ir šiais 2000-aisiais metais.

Šventėse dalyvauja įvairiausi kolektyvai - iš kaimų kultūros namų, seklyčių, mokyklų, rajonų centrų ir miestų. Vaidina mažieji ir suaugę artistai. Šiais metais šventės vyks Plungėje ir Panevėžyje, Varėnoje ir Šakiuose. "Molinukas" ir jo simbolis - nuostabus dvikojis arkliukas kviečia į sales ir į sceną mažuosius ir didžiuosius, visus kurie dar mėgsta teatrą ir myli lėles, nori dalyvauti jaunystės šventėje. (Valstiečių laikraštis Nr. 26)

šypsuliai

Garsių pasaulinių čempionų rungtynių metu stadione pirmoje eilėje, turtingųjų žiūrovų tarpe, sėdi vaikutis ir seka rungtynes.

Šalia sėdintis stambus pilietis neiškentęs paklausia:

- Ar tu toks turtuolis, kad galėjai šioje eilėje sau pirkti bilietą?

- Aš jo nepirkau. Tai mano tėvo bilietas, - prisipažino vaikutis.

- Aha, o kur tavo tėvas, kad pats nėjo?

- Jis dabar namie ieško savo bilieto.

Mokytojas aiškina:

- Anonimas tai yra asmuo, kuris nenori būti žinomas.

Staiga salės gilumoje pasigirsta juokas.

- Kas čia juokiasi? - klausia mokytojas.

- Anonimas.

- Taip, gerbiamasis, - sako gydytojas, ištyrinėjęs savo pacientą, - laimė, kad tamsta laiku atėjai.

- Suprantu, daktare, šiais laikais pinigai visiems labai reikalingi.

■ Geg. 17 d., popiežiaus gimtadienio išvakarėse, Šiluvos bazilikoje 18 Baltijos valstybių vyskupų aukojo šv. Mišias Šv. Tėvo intencija, prašydami jam Dievo globos ir sveikatos. Jie nusiuntė popiežiui sveikinimą jo aštuoniasdešimtojo gimtadienio proga.

■ 80-tojo gimtadienio proga popiežių Joną Paulių II pasveikino Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus ir Seimo pirm. Vytautas Landsbergis.

Tėvas vaikui: - Taigi, Alguti, aš labai norėčiau, kad tu užaugęs būtum džentelmenas.

- Ne, tėveli, aš nenoriu būti džentelmenas, aš noriu būti toks, kaip tu.

- Kaip tamsta išdrįsai mano dukteriai pasipiršti! - rėkė motina jaunikaičiui. - Kodėl gi tamsta manęs nepaklausei?

- Bet man nė į galvą neatėjo, kad tamsta mane myli, - atsakė jaunuolis.

Vikaras: - Taip, tamsta sakaisi buvęs bažnyčioje ir klausėsis mano pamokslų. Na, ir kaip tau patiko pamokslas?

Parapijietis: - Gražus ir pamokantis pamokslas. Duodu kunigėliui žodį, kad ligi tamsta atvykai pas mus, mes nė nežinojome, kas yra nuodėmė.

Pacientą įvežė į operacinę. Gydytojas įėjęs paklausė:

- Ar nesijaudini?

- Truputį, - tasai atsakė, nes tai pirmoji mano operacija.

- Man taip pat pirmoji, - paguodė gydytojas.

Moteris negali pakęsti pavydaus vyro, kurio ji nemylti, bet supyksta, jeigu vyras, kurį ji myli, nebūna pavydas.

■ Seminaras “Visuotiniai Bažnyčios susirinkimai ir Lietuva” buvo surengtas vasario 25 d. Vilniaus universitete. Pagrindinis kalbėtojas vysk. J. Boruta SJ papasakojo apie katalikų Bažnyčios visuotinius susirinkimus, paaiškino, kaip juos apibrėžia kanonai. Diskusijose mėginta atsakyti, kaip Vatikano II mokymas palietė Lietuvą.

■ Aušros Vartų lietuvių parapija Montrealyje, Kanadoje, surinko 280 dol. antrojo Eucharistinio kongreso Lietuvoje komitetui. Kun. Stanislovas Kazėnas SJ, grįždamas po studijų, nuvežė į Lietuvą.

■ Mons. Kazimierui Vasiliauskui, buv. Vilniaus arkikatedros bazilikos klebonui, suteiktas Vilniaus garbės piliečio titulas.

■ Pop. Jonas Paulius II, nepaisydamas vis silpstančios sveikatos, Didįjį penktadienį, balandžio 21d., dalyvavo tradicinėje procesijoje, vykusiėje senajame Romos koliziejuje. Kryžių jis nešė trumpą laiką, greitai jį perduodamas kitiems.

■ Geg. 7 d. Romoje, prie koliziejaus, pop. Jonas Paulius II vadovavo ekumeninei maldai, kurioje prisiminė daugiau kaip 30,000 naujųjų kankinių. Bažnyčios atnaujintame sąrašė yra ir 114 Lietuvos kankinių.

■ *Tėviškės žiburiai*, lietuvių savaitraštis, einąs Kanadoje, redaguojamas kun. dr. Prano Gaidos ir kt., balandžio 25 d. pokyliu Anapilio sodyboje atšventė 50 m. sukaktį. Pradėjo eiti 1949 m. gruodžio 24 d.

■ Balandžio 15 d. 12 val. Kauno Prisikėlimo bažnyčioje buvo atlikta Ferenzo Liszto oratorija “Kristus”. Oratoriją sudaro trys dalys: “Kalėdų oratorija”, “Po Trijų karalių” ir “Kančia bei prisikėlimas”. Atliko simfoninis orkestras, choras ir solistai. Koncerte surinktos aukos buvo paskirtos Prisikėlimo bažnyčiai atstatyti.

■ Dr. Juozas Kazickas, žymus lietuvis verslininkas, daug finansiškai prisidėjęs prie Jeruzalės garsaus Kryžiaus kelio - Via Dolorosa - atnaujinimo.

■ Geg. 3 d. mirė New Yorko arkidiecezijos, turinčios 2,37 mil. katalikų, vadovas kardinolas John O'Connor. Jis buvo gimęs 1920 m. Philadelphijoje. Kunigu išventintas 1945 m; karinių pajėgų kapelionu išbuvo 27 m.; 1979 m. išventintas vyskupu; nuo 1984 m. New Yorko arkivyskupas; nuo 1985 m. kardinolas.

■ Čikagos arkidiecezijos arkivyskupas Edward Egan paskirtas naujuoju New Yorko arkivyskupu. Jis užims neseniai mirusio kard. John O'Connor vietą.

■ Švenčiant 2000 m. krikščionybės jubiliejų, pranciškonų trečiojo ordino broliai suorganizavo kelionę, nešant kryžių, aplink Lietuvą. Tikslas - skatinti žmonių dvasinį atgimimą. Kelionė pradėta gegužės 4 d. nuo Marijos, Taikos Karalienės, bažnyčios Klaipėdoje ir baigta ten pat po 80 d. kelionės, liepos 23 d.

■ Kauno arkikatedroje bazilikoje įrengtas naujas modernus apšvietimas. Bažnyčios lankytojai dabar galės ryškiau matyti pagrindinį ir šalutinius altorius, Kryžiaus kelio statulėles, vertingas freskas ir paveikslus.

■ Sausio 9 d. mirė kun. Andrius Gustaitis, daug metų buvęs Garliavos klebonas, paskutiniu metu altaristas. Palaidotas Pažerų kapinėse.

■ Prel. Leoną Peck-Peciulevičių, gimusį Philadelphijoje, studijavusį Vilkaviškio kunigų seminarijoje, talkinantį Lietuvos religinei šalpai bei atstatytoje Vilkaviškio katedroje įrengusį altorių, vysk. Juozas Žemaitis pakėlė į kapitulos garbės kanaaninkus.

■ Geg. 5 d. Lietuvos ir Vatikano atstovai pasirašė Vilniuje tris susitarimus, tvarkančius šalių santykius; bendradarbiavimą švietimo ir kultūros srityse bei katalikų karių sielovadą. Dokumentus pasirašė Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas ir Šv. Sosto apaštalinis nuncijus Lietuvoje arkiv. Erwin Josef Ender.

Juozas M.

42-asis *Laiškų lietuviams* konkursas

Dabartinis redaktorius, neįprastai ilgai redagavęs šį žurnalą, laukė laukė aukšnio *Laiškų lietuviams* jubiliejaus, nes po jubiliejaus buvo pasiryžęs redaktoriavimo atsisakyti dėl didelio nuovargio ir pablogėjusios sveikatos. Deja, jubiliejus greitai atėjo ir puikiai praėjo, bet redaktoriui įpėdinio dar nėra. Užtat iki šiol nebuvo nė konkursas paskelbtas, nežinant, ar jis bus reikalingas, ar žurnalas dar egzistuos. Daugelis prašė dar kelis numerius suredaguoti. Paprašęs Dievo pagalbos, sutikau pamėginti iki šių metų pabaigos, ne ilgiau. Atrodo, kad gali iki to laiko atsirasti ir įpėdinis, todėl skelbiame ir šį konkursą, kuris bus šiek tiek skirtingas nuo buvusiųjų.

Konkurso dalyviai nebus skiriami į dvi grupes: suaugusiųjų ir jaunimo. Iš ilgos praktikos pamatėme, kad jaunimas gali drąsiai konkuruoti su suaugusiais. Taip pat ir temų skyrimas bus kitoks: laisvesnis ir įdomesnis. Nurodysime tik medžiagą, iš kurios patys dalyviai galės susigalvoti temas. Ta medžiaga tai bus įvairios kiekvieno asmens savybės: teigiamos ir neigiamos.

Teigiamos savybės. Nuolankumas, susivaldymas, pastovumas, ištikimybė, užuojauta, atlaidumas, kantrybė, tolerancija, teisumas, pagarba asmeniui, teisingumas, atsakomybė, dosnumas, vienodas elgesys su visais.

Neigiamos savybės. Pataikavimas, išsisukinėjimas, diplomatija, simuliavimas, dviveidiškumas, veidmainystė, pajuoka, sarkazmas, apkalba, šmeižtas, užsispyrimas, įtarinėjimas, į viską žiūrėjimas tik iš neigiamos pusės, ypatingos draugystės su vienu, ignoruojant kitus.

Kiekvienas gali sugalvoti ir kitokių savybių. Kombinuojant vienokias savybes su kitokiomis, ir bus galima susidaryti konkursui temas. Jeigu, pvz., dailininkas iš įvairiausių spalvų gali sukombinuoti ir sukurti menišką paveikslą, tai lygiai ir konkurso dalyvis gali iš įvairių čia nurodytų savybių sukurti puikius straipsnius, padedančius geriau sugyventi vienam su kitu ir ugdančius artimo meilę, kuri yra ir mūsų šeimų, ir tautos, ir visuomenės gražesnio sugyvenimo pagrindas.

Straipsniai pasirašomi slapyvardžiu, į atskirą vokelį įdedant tikrąją savo pavardę ir adresą. Straipsnio ilgis - maždaug 4-6 mašinėlės rašyti puslapiai. Rašinius turi gauti redakcija iki 2001 m. vasario 16 dienos. *Laiškų lietuviams* konkursui, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636, USA

LAIŠKAI LIETUVIAMS-Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius - Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas-Algirdas Paliokas. SJ. Techninė redakcija - Jonas Kuprys ir dr. Jonas Boguta. *Laiškų Lietuviams* adresas: 2345 W. 56th Street. Chicago, IL 60636-1098 Tel. (773) 737-8400. FAX (773) 737-0486. "Draugo" spaustuvė. Metinė prenumerata-20 dol.. atskiras numeris-2 dol.